

Dr Zbigniew Woźniak

Prawo upadłościowe i restrukturyzacyjne

Opracowano na podstawie: A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, wyd. III. Warszawa 2011

Proszę przeczytać tekst. Na najbliższym wykładzie rozwiniemy główne tezy..

- I. Istota postępowania upadłościowego.
- II. Zdolność upadłościowa, podstawy ogłoszenia upadłości.
- III. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości i orzeczenie o ogłoszeniu upadłości.
- IV. Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby i majątku upadłego.

I. Istota postępowania upadłościowego.

Art. 1

1.

Artykuł 1 określa zakres przedmiotowy oraz podmiotowy stosowania ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze. W swym zakresie przedmiotowym ustawa reguluje:

1)

zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami, a także od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz od innych osób, do których prawo upadłościowe i naprawcze ma zastosowanie;

2)

zasady postępowania naprawczego, które mogą prowadzić przedsiębiorcy zagrożeni niewypłacalnością oraz, czego art. 1 ust. 1 pkt 3 nie wymienia, przedsiębiorcy niewypłacalni w przypadkach wskazanych w art. 12 ust. 3.

2.

Podmiotami, wobec których postępowanie upadłościowe oraz naprawcze może być prowadzone, są zasadniczo przedsiębiorcy. Ponadto na podstawie wyraźnych postanowień ustawy postępowanie upadłościowe może być prowadzone także wobec osób niebędących

przedsiębiorcami. Są to przede wszystkim osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej (por. przepisy tytułu V części trzeciej prawa upadłościowego i naprawczego), a także osoby fizyczne, które były przedsiębiorcami, a które już zaprzestały prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli od wykreślenia z właściwego rejestru nie minął rok (art. 8). Ponadto innymi podmiotami, do których prawo upadłościowe i naprawcze ma zastosowanie, są:

1)

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjne nieprowadzące działalności gospodarczej (art. 5 ust. 3 pkt 1);

2)

wspólnicy osobowych spółek handlowych ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swym majątkiem bez ograniczenia (art. 5 ust. 3 pkt 2);

3)

wspólnicy spółki partnerskiej (art. 5 ust. 3 pkt 3);

4)

osoby fizyczne, które faktycznie prowadzą działalność gospodarczą nawet wówczas, gdy nie zgłosiły swej działalności w ewidencji działalności gospodarczej.

3.

Treść art. 1 jednoznacznie określa, iż postępowanie upadłościowe musi być wspólnym postępowaniem wierzycieli, podjętym w celu dochodzenia roszczeń od niewypłacalnego przedsiębiorcy albo innego podmiotu, do którego przepisy prawa upadłościowego i naprawczego się stosuje. Tym samym wykluczono możliwość prowadzenia postępowania upadłościowego w stosunku do dłużnika, gdy w sprawie występuje tylko jeden wierzyciel. Prawo upadłościowe i naprawcze przyjęło więc rozwiązanie zgodne z podglądem, które pod rządami prawa upadłościowego wyraził SN (por. orz. SN z dnia 27 maja 1993 r., III CZP 61/93, OSNCP 1994, nr 1, poz. 7). Ta sama zasada dotyczy postępowania naprawczego, co wynika z przyjętych w nim rozwiązań.

Konsekwencją przyjęcia przez prawo upadłościowe i naprawcze tej zasady jest, iż w razie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości podmiotu, który jest dłużnikiem tylko jednego wierzyciela, winien on ulec oddaleniu. W tej sytuacji w świetle art. 1 ust. 1 brak jest bowiem podstaw do prowadzenia postępowania upadłościowego.

4.

Powyższa zasada odnosi się do postępowania naprawczego, które również nie może być prowadzone, gdy przedsiębiorca prowadzący to postępowanie jest dłużnikiem tylko jednego

wierzyciela. Choć w prawie upadłościowym i naprawczym brak jest przepisu, który by to wyraźnie stanowił, to jednak wynika to z treści przepisów zawartych w części czwartej prawa upadłościowego i naprawczego regulujących to postępowanie, w których używa się liczby mnogiej przy regulacji uprawnień wierzycieli, np. art. 513 ust. 1.

Art. 2

1.

Przepis ten zawiera ujętą w sposób dyrektywalny podstawową zasadę prawa upadłościowego i naprawczego, jaką jest zasada optymalizacji (por. Projekt, s. 23 i n.). Według tej zasady z uwagi na to, że postępowanie upadłościowe prowadzone jest w celu zaspokojenia wierzycieli, wierzyciele ci powinni być zaspokojeni w jak najwyższym stopniu.

Jednocześnie określono jednak granice tego zaspokojenia. Postępowanie winno być tak przeprowadzone, aby przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane, ale tylko wtedy, gdy racjonalne względy za tym przemawiają. W ten sposób ujęta zasada optymalizacji łączy potrzebę zaspokojenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu z funkcją społeczną postępowania. Względy społeczne nakazują zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika jako całości, aby niepotrzebnie nie likwidować miejsc pracy.

2.

Redakcja art. 2 nakazuje, gdy racjonalne względy na to pozwolą, zachować dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika.

Postępowanie upadłościowe w szerokim zakresie przewiduje możliwość dokonania zmian własnościowych dotyczących majątku upadłego, w tym również i jego przedsiębiorstwa. Dlatego użyty w art. 2 termin "przedsiębiorstwo dłużnika" oznacza przedsiębiorstwo w rozumieniu przedmiotowym, tj. jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej (zob. Z. Radwański, s. 127).

Wymóg z art. 2 zostanie więc spełniony, jeżeli przedsiębiorstwo to, mimo iż nastąpi likwidacja majątku upadłego, zostanie zachowane. Nastąpi to także wtedy, gdy w wyniku czynności podjętych w postępowaniu upadłościowym przedsiębiorstwo w całości zostanie nabyte przez osoby trzecie lub przejęte przez wierzycieli.

3.

Zgodnie z art. 2 przedsiębiorstwo dłużnika w postępowaniu upadłościowym nie może być utrzymywane za wszelką cenę. Za jego utrzymaniem muszą przemawiać racjonalne względy.

Zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika tylko wtedy ma sens, gdy po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego podmiot, który je przejmie, będzie zdolny do konkurencyjnego działania na rynku. Tylko wtedy bowiem będzie można mówić o racjonalnych względach uzasadniających byt takiego przedsiębiorstwa.

4.

Wyrażona w art. 2 zasada optymalizacji ma zastosowanie nie tylko w postępowaniu upadłościowym, lecz także w postępowaniu naprawczym. Bezpośrednim celem tego postępowania jest bowiem uzdrowienie przedsiębiorstwa przedsiębiorcy zagrożonego niewypłacalnością, a przez to jego utrzymanie (zob. art. 502).

5.

Postanowienia art. 2 pozostają w korelacji z innymi przepisami prawa upadłościowego i naprawczego, przede wszystkim z art. 316 ustanawiającym jako zasadę, że w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego, prowadzonym wobec przedsiębiorcy, likwidacja majątku następuje przez zbycie przedsiębiorstwa upadłego jako całości, oraz art. 206 ust. 1 pkt 2, który uzależnia od zgody rady wierzycieli odstąpienie przez syndyka od sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego jako całości.

II. Zdolność upadłościowa, podstawy ogłoszenia upadłości.

Art. 5

I. Uwagi wprowadzające

1.

W naszym systemie prawnym nie wobec wszystkich podmiotów może być prowadzone postępowanie upadłościowe. Część podmiotów prawnych, z mocy wyraźnego zapisu ustawy, nie może być upadłymi.

W związku z ustawowym określeniem podmiotów, które mogą być ogłoszone upadłymi, w nauce i praktyce prawniczej używa się pojęcia zdolności upadłościowej. Termin ten nie jest terminem ustawowym, lecz pochodzi z języka prawniczego. Zdolność upadłościową określa się jako przymiot prawny jakiegoś podmiotu, który umożliwia ogłoszenie jego upadłości.

Artykuł 5 nie jest jedynym przepisem, który określa, kto posiada zdolność upadłościową. Podmioty posiadające zdolność upadłościową wymienione są ponadto w art. 7-9 oraz w art.

491¹. Wskazanie zaś podmiotów, które nie posiadają zdolności upadłościowej, zawarte jest w art. 6 (por. uw. do tych przepisów).

2.

Ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 234, poz. 1572) wprowadzono do naszego prawa upadłościowego postępowanie w sprawach osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (tytuł V części trzeciej - art. 491¹-491¹²). Postępowanie to zawiera wiele odrębności w porównaniu z regulacją postępowania upadłościowego zawartego w części pierwszej prawa upadłościowego i naprawczego. W szczególności dotyczy to podstaw wszczęcia postępowania (por. art. 491² ust. 2, art. 491³). W związku z tym przy obecnej regulacji nie można mówić o jednolitej koncepcji zdolności upadłościowej. Celowe jest wyróżnienie zdolności upadłościowej przedsiębiorców oraz innych podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym, a także zdolności upadłościowej osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Różne bowiem są kryteria wyznaczające obie te kategorie zdolności upadłościowej.

Zdolność upadłościowa przedsiębiorców oraz innych podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym uregulowana jest w art. 5. Z uwagi na sposób regulacji i zawarcie jej w przepisach ogólnych prawa upadłościowego i naprawczego można ją w skrócie określić mianem ogólnej zdolności upadłościowej. Natomiast zdolność upadłościowa osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej unormowana jest w art. 491¹. W skrócie można ją określić jako konsumencką zdolność upadłościową.

3.

W związku z przyjętą regulacją dotyczącą zdolności upadłościowej należy stwierdzić, iż istnienie zdolności upadłościowej jest przesłanką merytoryczną postępowania upadłościowego. Dlatego brak zdolności upadłościowej zawsze prowadzi do oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a nie jego odrzucenia czy zwrotu.

4.

Wprowadzenie w naszym prawie upadłościowym i naprawczym postępowania naprawczego uzasadnia również używanie pojęcia zdolności naprawczej. Można ją określić jako przymiot prawny, które umożliwia jakiemuś podmiotowi przeprowadzenie postępowania naprawczego. Zgodnie z art. 492 nie wszystkie podmioty, które mogą być ogłoszone upadłymi, mogą prowadzić postępowanie naprawcze. Taką możliwość posiadają tylko przedsiębiorcy. Zdolność naprawcza jest więc kategorią węższą od zdolności upadłościowej. Należy jednocześnie podkreślić, iż z uwagi na skutki prawne odmowy zatwierdzenia układu zawartego w

postępowaniu naprawczym, zdolność naprawczą mogą posiadać tylko ci przedsiębiorcy, którzy posiadają zdolność upadłościową.

II. Pojęcie przedsiębiorcy

5.

Obecnie prawo upadłościowe i naprawcze nie zawiera własnej definicji przedsiębiorcy. Artykuł 5 ust. 1 w tym zakresie odsyła do uregulowania zawartego w kodeksie cywilnym. Zgodnie z art. 43¹ w zw. z art. 33¹ § 1 k.c. przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Do jednostek organizacyjnych będących osobami prawnymi należą:

1)

spółka jawna (art. 22-85 k.s.h.);

2)

spółka partnerska (art. 86-101 k.s.h.);

3)

spółka komandytowa (art. 102-124 k.s.h.);

4)

spółka komandytowo-akcyjna (art. 125-150 k.s.h.).

Ponadto taką jednostką organizacyjną jest także wspólnota mieszkaniowa (art. 6 u.w.l.). Z uwagi jednak na charakter prawny wspólnoty mieszkaniowej, jej powstanie i wygaśnięcie, a także istotę działalności gospodarczej, jest rzeczą wątpliwą, aby wspólnota ta mogła być przedsiębiorcą w rozumieniu art. 5 ust. 2. Tezy tej nie może podważać przyjęte w orzecznictwie stanowisko, według którego wspólnota mieszkaniowa, działając w ramach przyznanej jej zdolności prawnej, może nabywać prawa i obowiązki do własnego majątku (tak uch. 7 sędziów SN z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 65/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 69).

W obecnym stanie prawnym nie ma natomiast wątpliwości, że zdolności upadłościowej nie ma spółka cywilna (art. 860-875 k.c.). Spółka ta nie jest ani osobą prawną, ani też żaden przepis nie przyznał jej tej zdolności.

6.

Wymienione wyżej podmioty, aby mogły być przedsiębiorcą, muszą jeszcze spełniać dwa warunki:

1)

prowadzić działalność gospodarczą lub zawodową;

2)

działalność ta musi być prowadzona we własnym imieniu.

Obydwie te okoliczności muszą wystąpić łącznie.

7.

W ustawie brak definicji działalności gospodarczej czy zawodowej. Należy jednak przyjąć ustalone już w praktyce definicje działalności gospodarczej, jako zorganizowanej działalności produkcyjnej, handlowej czy usługowej prowadzonej w celach zarobkowych. Działalność zawodowa zaś polega na wykonywaniu czynności w ramach swego zawodu.

Pojęcie zawodu i działalności zawodowej nie jest w prawie bezpośrednio zdefiniowane. W doktrynie te pojęcia są różnie rozumiane (zob. K. Wojtczak, *Zawód i jego prawna regulacja. Studium z zakresu materialnego prawa administracyjnego*, Poznań 1999, s. 26 i n.). Można jednak przyjąć, iż wykonywaniem zawodu jest osobiste wykonywanie wewnętrznie spójnego zbioru czynności (zadań) wymagających określonych kwalifikacji (wiedzy lub umiejętności), systematycznie i odpłatnie na podstawie i w granicach obowiązującego porządku prawnego (zob. K. Wojtczak, *Zawód...*, s. 50).

8.

Dla przyjętego w kodeksie cywilnym określenia przedsiębiorcy nie jest wymagane, aby przedsiębiorca dopełnił obowiązku zgłoszenia swej działalności w KRS lub innym rejestrze. Takie zgłoszenie rodzi jedynie domniemanie prawne prowadzenia działalności gospodarczej (zob. np. art. 15, 16 u.KRS).

9.

W związku z regulacją zawartą w art. 5 ust. 2 zasadą jest, że zdolność upadłościową posiada przedsiębiorca. Oddziały przedsiębiorców będących osobami prawnymi nie posiadają takiej zdolności. Tak jest nawet wtedy, gdy oddział przedsiębiorcy zagranicznego jest wpisany w KRS. Oddziały te są bowiem jedynie przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 z późn. zm.). Pojęcie przedsiębiorcy używane w tej ustawie nie pokrywa się z pojęciem przedsiębiorcy w rozumieniu art. 5 ust. 2.

III. Inne podmioty posiadające zdolność upadłościową

10.

Przedsiębiorca nie jest jedynym podmiotem, który posiada zdolność upadłościową. Artykuł 5 ust. 3 określa krąg podmiotów, które nie odpowiadają definicji przedsiębiorcy, a które również posiadają zdolność upadłościową. *Ratio legis* tego przepisu jest takie, by wymienione w tym

przepisie osoby, jako angażujące się w prowadzenie działalności gospodarczej, posiadały zdolność upadłościową i by można było przeciwko nim prowadzić postępowanie upadłościowe. W przypadku prowadzenia postępowania upadłościowego prawa wierzycieli są lepiej chronione aniżeli w razie indywidualnego dochodzenia roszczeń przez poszczególnych wierzycieli. Przede wszystkim dlatego, iż wierzyciele nie muszą w postępowaniu upadłościowym angażować swych środków pieniężnych w takim stopniu, jak to czynią w procesach cywilnych czy w egzekucji singularnej. Przyznanie więc podmiotom wymienionym w art. 5 ust. 2 zdolności upadłościowej leży w interesie wierzycieli.

11.

Obowiązujące przepisy zezwalają na tworzenie spółek handlowych nieprowadzących działalności gospodarczej (art. 3 k.s.h.). Spółki takie mogą jednak zaciągać zobowiązania. Dlatego też przyznawanie tym spółkom zdolności upadłościowej podyktowane jest potrzebą ochrony praw wierzycieli.

12.

Wspólnicy osobowych spółek handlowych ponoszący odpowiedzialność bez ograniczenia za zobowiązanie spółki całym swym majątkiem to:

1)

wspólnicy spółki jawnej (art. 22 § 2 k.s.h.);

2)

komplementariusze w spółkach komandytowych (art. 102 k.s.h.) oraz w spółkach komandytowo-akcyjnych (art. 125 k.s.h.);

3)

co do zasady wspólnicy spółki partnerskiej ponoszą odpowiedzialność za własne działania (art. 95 § 2 k.s.h.), jednak zgodnie z art. 95 § 2 k.s.h. mogą ponosić odpowiedzialność za zobowiązanie spółki całym swym majątkiem, jeżeli umowa spółki tak stanowi.

Artykuł 5 ust. 2 pkt 3 przyznaje zdolność upadłościową wszystkim wspólnikom spółki partnerskiej bez względu na zakres ich odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

13.

Redakcja art. 5 ust. 3 pkt 1-3 jednoznacznie wskazuje, iż wymienione tam podmioty posiadają zdolność upadłościową. Mogą więc być ogłoszone upadłymi niezależnie od tego, czy upadłą zostanie spółka, której są wspólnikami. I na odwrót - upadłość osobowej spółki handlowej nie przesądza jeszcze o upadłości jej wspólników. Podstawą ogłoszenia upadłości tych podmiotów jest ich niewypłacalność (por. art. 11). Ponieważ wspomniani wyżej wspólnicy osobowych spółek handlowych posiadają zdolność upadłościową niezależnie od spółki, której są

wspólnikami, podstawa ogłoszenia ich upadłości nie musi się wiązać ze spłacaniem długów spółki (por. uw. do [art. 11](#)).

14.

W uchwale z dnia 18 grudnia 2008 r. ([III CZP 126/08](#), Biul. SN 2008, nr 12, s. 7) SN przyjął, że wspólnicy spółki jawnej posiadają zdolność upadłościową tak długo, jak są wspólnikami. Z chwilą wystąpienia ze spółki tę zdolność tracą. Stanowisko swoje SN uzasadnił wykładnią językową [art. 5 ust. 3 pkt 2](#) w brzmieniu obowiązującym w chwili wydania orzeczenia, co odpowiada obecnemu [art. 5 ust. 2](#). Przepis ten przyznaje zdolność upadłościową wspólnikom spółek jawnych, a nie byłym wspólnikom. Przyjęcie takiej wykładni, którą odpowiednio należałoby stosować do komplementariuszy w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych, a także wspólników spółek partnerskich, którzy wystąpili ze swych spółek, jest jednak dla ich wierzycieli niekorzystna, gdyż pozbawia tych wierzycieli możliwości dochodzenia swych roszczeń na drodze postępowania upadłościowego już z chwilą wystąpienia wymienionych wyżej wspólników ze spółek. Co więcej, konsekwentne stosowanie tej wykładni musiałoby prowadzić do takiej sytuacji, że w razie wystąpienia tych wspólników ze spółek w toku postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, należałoby wniosek w tym postępowaniu oddalić; poprzez [art. 35](#) stosować należy [art. 316 k.p.c.](#), według którego sąd orzeka według stanu z chwili orzekania; brak zdolności upadłościowej w chwili orzekania zaś musiałby pociągać za sobą oddalenie wniosku i to także wtedy, gdy w chwili wniesienia go był w pełni uzasadniony. Przyjęcie tej interpretacji stwarzałoby łatwą okazję do uniemożliwienia dochodzenia roszczeń przez wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, a tym samym pogorszałoby ich sytuację.

W związku z powyższym należy moim zdaniem odstąpić od wykładni językowej [art. 5](#) i kierując się wykładnią celowościową odpowiednio stosować wobec wspólników osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swym majątkiem, czy wspólników spółek partnerskich, którzy wystąpili ze spółki, postanowienia prawa upadłościowego i naprawczego regulujące zdolność upadłościową tych przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, którzy zaprzestali działalności gospodarczej, tj. postanowienia [art. 8](#). Stosując odpowiednio ten przepis, można żądać ogłoszenia upadłości wspomnianych wyżej wspólników spółek handlowych, jeżeli od ich wystąpienia ze spółki nie upłynął rok.

Art. 6

1.

Przepis określa krąg podmiotów nieposiadających osobnej zdolności upadłościowej, która przewidziana jest dla przedsiębiorców i innych podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym, a także spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej (art. 5, 7, 8, 9). Tym samym podmioty wymienione w art. 6 nie mogą być ogłoszone upadłymi według przepisów części pierwszej prawa upadłościowego i naprawczego. Stosownie jednak do postanowień art. 491¹, osoby fizyczne, do których nie stosuje się przepisów działu II, tytułu I części pierwszej prawa upadłościowego i naprawczego, mogą być ogłoszone upadłymi według przepisów tytułu V części drugiej prawa upadłościowego i naprawczego (art. 491¹-491¹²). Artykuł 6 wyłączający grupę podmiotów z możliwości ogłoszenia ich upadłymi według przepisów części pierwszej prawa upadłościowego i naprawczego wymienia również osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo rolne. W związku z postanowieniami art. 491¹ osoby takie mają jednak konsumencką zdolność upadłościową i w związku z tym może być prowadzone wobec nich postępowanie upadłościowe według przepisów art. 491¹-491¹² pr.up. i n.

2.

Jednostkami samorządu terytorialnego są:

1)

gminy (ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);

2)

powiaty (ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.);

3)

województwa (ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.).

Ponadto w ramach gmin tworzone są jednostki pomocnicze gmin, tj. dzielnice i sołectwa (art. 5 u.sam.gm.). Nie są natomiast jednostkami samorządu terytorialnego związki międzygminne (art. 64 i n. u.sam.gm.) oraz związki między powiatami (art. 65 i n. u.sam.pow.). Nie są też jednostkami samorządu terytorialnego stowarzyszenia powiatów oraz stowarzyszenia powiatów i gmin (art. 75 u.sam.pow.).

3.

Wykluczenie możliwości ogłoszenia upadłości Skarbu Państwa czy jednostek samorządu terytorialnego nie wyłącza możliwości ogłoszenia upadłości spółek z udziałem Skarbu Państwa czy innych podmiotów wymienionych w art. 6. Są to bowiem samodzielne podmioty prawne.

4.

Nie można ogłosić upadłości wszystkich instytucji i osób prawnych, które są utworzone w drodze ustawy, bez względu na to, czy za ich zobowiązania odpowiada Skarb Państwa czy też nie. Takimi podmiotami są m.in.: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa (ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700 z późn. zm.), publiczne uczelnie akademickie (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

5.

Artykuł 6 pkt 4 in fine wyklucza możliwość ogłoszenia upadłości tych osób prawnych, które nie są utworzone na podstawie ustawy, ale które utworzono w wyniku wykonania ustawy. Z reguły są to spółki Skarbu Państwa. Takimi podmiotami są m.in. spółki utworzone na podstawie ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 84, poz. 948 z późn. zm.).

6.

Publiczne samodzielne zakłady opieki zdrowotnej tworzone są na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.). Zakłady te podlegają wpisowi do KRS (art. 49 u.KRS). Zgodnie z art. 8 ust. 2 u.z.o.z. samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej jest zakładem opieki zdrowotnej tworzonym przez ministra lub centralny organ administracji rządowej, jednostkę samorządu terytorialnego albo publiczną uczelnię medyczną lub publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego. Z redakcji art. 6 pkt 4 wynika jednoznacznie, iż nie posiadają zdolności upadłościowej tylko publiczne samodzielne zakłady opieki zdrowotnej. Przepis ten, jako kształtujący wyjątek od zasady, nie może być interpretowany rozszerzająco. Tym samym należy stwierdzić, że posiadają zdolność upadłościową niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, jeżeli są samodzielnym podmiotem prawnym lub jednostką organizacyjną, o której mowa w art. 5 ust. 2.

7.

Artykuł 6 pkt 5 wyłącza zdolność upadłościową osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne. Nie wyłącza to natomiast możliwości ogłoszenia upadłości gospodarstw rolnych, jeżeli należą do osób prawnych czy też jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,

której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, np. spółki jawnej czy komandytowej (zob. art. 5).

8.

Artykuł 6 pkt 6 wyłącza z możliwości ogłoszenia upadłości uczelnie niepubliczne oraz publiczne uczelnie zawodowe. Publiczne uczelnie akademickie, jako że utworzone są w drodze ustawy, nie podlegają upadłości na podstawie art. 6 pkt 4. Publiczne uczelnie zawodowe tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów (art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Uczelnie niepubliczne są tworzone przez osoby fizyczne lub prawne niebędące państwową lub samorządową osobą prawną. Utworzenie to wymaga pozwolenia udzielonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego (art. 20 i n. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

9.

Oprócz art. 6 z mocy innych przepisów wyłączone z możliwości ogłoszenia upadłości są:

1)

Narodowy Bank Polski (art. 58 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.);

2)

spółka celowa utworzona na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 26, poz. 133 (art. 10 ust. 3 tej ustawy);

3)

jednostki badawczo-rozwojowe prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych uczestniczące w systemie ochrony zdrowia oraz jednostki badawczo-rozwojowe prowadzące działalność gospodarczą inną niż badania naukowe, prace rozwojowe, przystosowanie wyników prowadzonych prac do zastosowania w praktyce oraz upowszechnianie wyników tych prac (art. 11a ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 z późn. zm.).

Art. 7. [Ogłoszenie upadłości w przypadku śmierci przedsiębiorcy]

W razie śmierci przedsiębiorcy można ogłosić jego upadłość, jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w terminie roku od dnia jego śmierci, a w przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie

sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz. U. poz. 1629), zwanego dalej "zarządem sukcesyjnym" - także po upływie roku od dnia śmierci przedsiębiorcy, a przed dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego. Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć wierzyciel, zarządca sukcesyjny, a także spadkobierca, oraz małżonek i każde z dzieci lub rodziców zmarłego, chociażby nie dziedziczyli po nim spadku.

Art. 8. [Ogłoszenie upadłości osoby fizycznej po zakończeniu działalności gospodarczej]

1. Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej, która była przedsiębiorcą, także po zaprzestaniu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej, jeżeli od dnia wykreślenia z właściwego rejestru nie upłynął rok. Postępowanie toczy się według przepisów tytułu V części trzeciej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które przestały być współnikami osobowych spółek handlowych.

Art. 9. [Ogłoszenie upadłości osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą bez wpisu do ewidencji działalności gospodarczej]

Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej, która faktycznie prowadziła działalność gospodarczą, nawet wówczas gdy nie dopełniła obowiązku jej zgłoszenia we właściwym rejestrze, jeżeli od dnia zaprzestania prowadzenia działalności nie upłynął rok. Postępowanie toczy się według przepisów tytułu V części trzeciej.

Art. 9a. [Postępowanie restrukturyzacyjne]

Nie można ogłosić upadłości przedsiębiorcy w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia.

Art. 9b. [Pierwszeństwo wniosku restrukturyzacyjnego]

1. W przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego, w pierwszej kolejności rozpoznaje się wniosek restrukturyzacyjny.

2. Sąd upadłościowy wstrzymuje rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego. Wstrzymanie rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości nie wyłącza możliwości zabezpieczenia majątku.

3. Jeżeli wstrzymaniu rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości sprzeciwia się interes ogółu wierzycieli, przepisu ust. 2 nie stosuje się. W takiej sytuacji sąd upadłościowy wydaje

postanowienie o przejęciu wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia jednym postanowieniem. Sąd upadłościowy rozpoznaje wnioski w składzie właściwym dla rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości.

4. Jeżeli przejęcie wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego do wspólnego rozpoznania prowadziłyby do znacznego opóźnienia wydania orzeczenia w przedmiocie ogłoszenia upadłości, ze szkodą dla wierzycieli, a podstawy restrukturyzacji przedstawione przez dłużnika we wniosku restrukturyzacyjnym są znane sądowi upadłościowemu, sąd upadłościowy nie wydaje postanowienia o przejęciu wniosków do wspólnego rozpoznania i rozpoznaje wniosek o ogłoszenie upadłości, o czym zawiadamia sąd restrukturyzacyjny.

Podstawy ogłoszenia upadłości

Art. 10. [Upadłość niewypłacalnego dłużnika]

Upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny.

Art. 11. [Pojęcie niewypłacalności]

1. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.

1a. Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.

2. Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

3. Do majątku, o którym mowa w ust. 2, nie wlicza się składników niewchodzących w skład masy upadłości.

4. Do zobowiązań pieniężnych, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się zobowiązań przyszłych, w tym zobowiązań pod warunkiem zawieszającym oraz zobowiązań wobec współnika albo akcjonariusza z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, o których mowa w art. 342 ust. 1 pkt 4.

5. Domniemywa się, że zobowiązania pieniężne dłużnika przekraczają wartość jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz

zobowiązań wobec jednostek powiązanych, przekraczają wartość jego aktywów, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

6. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli nie ma zagrożenia utraty przez dłużnika zdolności do wykonywania jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych w niedługim czasie.

7. Przepisy ust. 2-6 nie mają zastosowania do spółek osobowych określonych w ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577, z późn. zm.), zwanej dalej "Kodeksem spółek handlowych", w których co najmniej jednym wspólnikiem odpowiadającym za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem jest osoba fizyczna.

Art. 11

1.

Przepis ten składa się z dwóch części. Część pierwsza, obejmująca art. 11 ust. 1, określa, kiedy dłużnik jest niewypłacalny, co zgodnie z art. 10 stanowi podstawę ogłoszenia jego upadłości. Ta część przepisu odnosi się do wszystkich podmiotów, które mogą zostać ogłoszone upadłymi. Część druga, zawarta w art. 11 ust. 2, dotyczy osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, które posiadają zdolność upadłościową (por. uw. do art. 5), i zawiera dodatkowe określenie niewypłacalności tych podmiotów, niezależnie od niewypłacalności, o której mowa w art. 11 ust. 1.

2.

Artykuł 11 ust. 1 określa niewypłacalność jako niewykonywanie przez dłużnika jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Z istoty porządku prawnego wynika, że każdy powinien wykonywać swe wymagalne zobowiązania w terminie. Zasada ta obowiązuje wszystkich. Tym bardziej musi obowiązywać przedsiębiorców. Dla potrzeb postępowania upadłościowego przyjęto jednak, że niewypłacalność jako podstawa ogłoszenia upadłości jest wtedy, gdy dłużnik nie wykonuje swych wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Niewykonywanie przez dłużnika wymagalnych zobowiązań niepieniężnych w świetle postanowień art. 11 nie stanowi samo przez się jeszcze podstawy do uznawania go za niewypłacalnego. W razie niewykonywania przez dłużnika jego zobowiązań niepieniężnych o niewypłacalności, jako podstawie ogłoszenia upadłości, można mówić wtedy, gdy zobowiązanie niepieniężne zostanie przekształcone w wymagalne zobowiązanie pieniężne, którego dłużnik nie będzie wykonywał, albo też gdy wierzycielowi przysługuje prawo żądania zapłaty w zamian za niewykonane zobowiązanie niepieniężne i dłużnik tego żądania nie spełnia

w terminie. Powyższe rozwiązanie uzasadnione jest tym, iż w razie niewykonania zobowiązań niepieniężnych wierzycielowi mogą przysługiwać różne uprawnienia, których w drodze postępowania upadłościowego nie będzie mógł zrealizować. Gdy natomiast w związku z niewykonaniem zobowiązania niepieniężnego wierzyciel uzyska roszczenie pieniężne, dla realizacji tych roszczeń postępowanie upadłościowe jest odpowiednie.

3.

Dla określenia, czy dłużnik jest niewypłacalny, nieistotne jest, czy nie wykonuje wszystkich zobowiązań pieniężnych czy też tylko niektórych z nich. Nieistotny też jest rozmiar niewykonywanych przez dłużnika zobowiązań. Nawet niewykonywanie zobowiązań o niewielkiej wartości oznacza jego niewypłacalność w rozumieniu art. 11. Co najwyżej można w takim przypadku oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 12 (zob. uw. do art. 12).

4.

Dla określenia stanu niewypłacalności bez znaczenia też jest przyczyna niewykonywania zobowiązań. Niewypłacalność istnieje więc nie tylko wtedy, gdy dłużnik nie ma środków, lecz także wtedy, gdy dłużnik nie wykonuje zobowiązań z innych przyczyn, np. nie wykonuje zobowiązań w celu doprowadzenia swego kontrahenta do stanu niewypłacalności albo też nie wykonuje zobowiązań z przyczyn irracjonalnych.

5.

Redakcja art. 11 ust. 1 wyraźnie wskazuje, iż obejmuje on wszystkie zobowiązania pieniężne dłużnika, a więc nie tylko zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą czy zawodową, czy też inne zobowiązania.

W sprawach zaś upadłości wspólników spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem, bez znaczenia jest, czy podmioty te nie wykonują zobowiązań spółki, za które ponoszą odpowiedzialność, czy też nie wykonują innych zobowiązań. W każdym przypadku, gdy nie wykonują ich wymagalnych zobowiązań, są niewypłacalnymi w rozumieniu art. 11 ust. 1.

6.

Przepis art. 11 ust. 1, określający, kiedy istnieje niewypłacalność stanowiąca podstawę ogłoszenia upadłości, stanowi, iż następuje to wtedy, gdy dłużnik nie wykonuje swoich zobowiązań pieniężnych, które są wymagalne. Dotyczy to tak zobowiązań cywilnoprawnych, jak i publicznoprawnych. Dla określenia więc, czy istnieją podstawy ogłoszenia upadłości, fundamentalne znaczenie ma ustalenie, czy dłużnik nie wykonuje tych zobowiązań, które są wymagalne.

W sytuacji gdy dłużnik uznał roszczenia, których nie wykonuje bez względu na sposób uznania, kwestia wymagalności nie nasuwa wątpliwości. Problem wyłania się jednak, gdy dłużnik zaprzecza istnieniu zobowiązań czy też istnieniu ich wymagalności. Istnieją wtedy zobowiązania sporne, które powinny być zasadniczo rozstrzygane w drodze postępowania rozpoznawczego w trybie właściwym dla spornej należności. Nie oznacza to jednak, iż podstawa ogłoszenia upadłości uzasadniająca wszczęcie postępowania upadłościowego istnieje tylko wtedy, gdy dłużnik nie wykonuje swych zobowiązań stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądowym lub wyrokiem sądu polubownego albo decyzją administracyjną czy też przez siebie uznanych.

Niewypłacalność dłużnika istnieje zawsze, gdy dłużnik nie wykonuje swych wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Sąd zaś w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości władny jest tę okoliczność ustalić nawet wtedy, gdy dłużnik zaprzecza istnieniu tych wierzytelności lub ich wymagalności. Obowiązkiem jednak wierzyciela składającego wniosek o ogłoszenie upadłości jest wtedy wykazać istnienie tych wierzytelności oraz faktu, że są one wymagalne. W tym celu wierzyciel powinien przytoczyć fakty, a także dowody uznające te twierdzenia (zob. [art. 24](#)).

7.

Przepis [art. 11 ust. 2](#) reguluje drugą podstawę niewypłacalności. Dotyczy on dłużników będących osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, ale którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, takich jak: spółka jawna, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna i spółka partnerska (por. uw. do [art. 5](#)). Te podmioty są niewypłacalne także wtedy, gdy ich zobowiązania przekroczą wartość ich aktywów i to nawet wtedy, gdy na bieżąco wykonują swoje zobowiązania.

Taka regulacja jest uzasadniona konsekwencjami prawnymi ogłoszenia upadłości oraz przeprowadzenia postępowania upadłościowego wobec osób prawnych, jak również wspomnianych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, ale posiadających zdolność prawną. Po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego obejmującego ich likwidację podmioty te kończą swój byt (por. np. [art. 85](#), [98](#), [148](#), [289](#), [477](#) k.s.h.). Dlatego też dla ochrony praw wierzycieli osób prawnych oraz wspomnianych jednostek organizacyjnych niezbędne jest, by zadłużenie tych podmiotów nie przekraczało wartości ich aktywów. W przeciwnym wypadku wierzyciele nie mogliby zostać zaspokojeni z ich majątku w postępowaniu upadłościowym.

Art. 12a. [Oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadku wierzytelności spornych]

Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości złożony przez wierzyciela, jeżeli dłużnik wykaże, że wierzytelność ma w całości charakter sporny, a spór zaistniał między stronami przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 13. [Obligatoryjne oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości]

1. Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów.

2. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

2a. Oddalając wniosek o ogłoszenie upadłości, sąd ustala, czy materiał zgromadzony w sprawie daje podstawę do rozwiązania podmiotu wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego.

3. Jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że obciążenia majątku dłużnika są bezskuteczne według przepisów ustawy albo gdy dokonane zostały w celu pokrzywdzenia wierzycieli, jak również jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że dłużnik dokonał innych czynności prawnych bezskutecznych według przepisów ustawy, którymi wyzbył się majątku wystarczającego na zaspokojenie kosztów postępowania, a okoliczności sprawy wskazują, że zastosowanie przepisów o bezskuteczności i zaskarżaniu czynności upadłego doprowadzi do uzyskania majątku o wartości przekraczającej przewidywaną wysokość kosztów, przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się.

4. Postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie ust. 1 lub 2 obwieszcza się.

III. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości

POSTĘPOWANIE W PRZEDMIOCIE OGŁOSZENIA UPADŁOŚCI

DZIAŁ I

Sąd

Art. 18. [Skład sądu upadłościowego]

Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd upadłościowy w składzie trzech sędziów zawodowych. Sądem upadłościowym jest sąd rejonowy - sąd gospodarczy.

Art. 19. [Właściwość sądu upadłościowego]

1. Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd właściwy dla głównego ośrodka podstawowej działalności dłużnika.

1a. Głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce, w którym dłużnik regularnie zarządza swoją działalnością o charakterze ekonomicznym i które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich.

1b. W przypadku osoby prawnej oraz jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, domniemywa się, że głównym ośrodkiem jej podstawowej działalności jest miejsce siedziby.

1c. W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą lub zawodową domniemywa się, że głównym ośrodkiem jej podstawowej działalności jest główne miejsce wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej; w przypadku każdej innej osoby fizycznej domniemywa się, że głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce zwykłego pobytu tej osoby.

2. (uchylony).

3. Jeżeli dłużnik nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej głównego ośrodka podstawowej działalności, właściwy jest sąd miejsca zwykłego pobytu albo siedziby dłużnika, a jeżeli dłużnik nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zwykłego pobytu albo siedziby, właściwy jest sąd, w którego obszarze znajduje się majątek dłużnika.

4. Jeżeli okaże się, że właściwy jest inny sąd, sprawę przekazuje się temu sądowi. Na postanowienie o przekazaniu sprawy nie przysługuje zażalenie. Postanowienie to wiąże sąd, któremu sprawa została przekazana. Czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy.

Wniosek o ogłoszenie upadłości

Art. 20. [Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości]

1. Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić dłużnik lub każdy z jego wierzycieli osobistych.

2. Wniosek mogą zgłosić również:

- 1) w stosunku do spółki jawnej, spółki partnerskiej, spółki komandytowej oraz spółki komandytowo-akcyjnej - każdy ze wspólników odpowiadających bez ograniczenia za zobowiązania spółki;
- 2) w stosunku do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - każdy, kto na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania, samodzielnie lub łącznie z innymi osobami;
- 3) w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego - także organ założycielski;
- 4) w stosunku do jednoosobowej spółki Skarbu Państwa - także pełnomocnik Rządu, państwowa osoba prawna, organ lub inna jednostka uprawniona do wykonywania praw z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa;
- 5) w stosunku do osoby prawnej, spółki jawnej, spółki partnerskiej oraz spółki komandytowej i komandytowo-akcyjnej, będących w stanie likwidacji - każdy z likwidatorów;
- 6) w stosunku do osoby prawnej wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego - kurator ustanowiony na podstawie art. 42 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny;
- 7) w stosunku do dłużnika, któremu została udzielona pomoc publiczna o wartości przekraczającej 100 000 euro - organ udzielający pomocy;
- 8) w stosunku do dłużnika, wobec którego prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego - zarządca ustanowiony w tym postępowaniu.

Art. 21. [Obowiązek dłużnika do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości]

1. Dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

2. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania, samodzielnie lub łącznie z innymi osobami.

2a. W przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na zarządcy sukcesyjnym. Jeżeli podstawa do ogłoszenia upadłości wystąpiła przed ustanowieniem zarządu sukcesyjnego, termin do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości biegnie od dnia, w którym został ustanowiony zarząd sukcesyjny. Zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez zarządcę sukcesyjnego nie wymaga zgody osób, na rzecz których działa zarządca sukcesyjny.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1-2a, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1 lub 2a, chyba że nie ponoszą winy. Osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie określonym w ust. 1 lub 2a otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

3a. W przypadku dochodzenia odszkodowania przez wierzyciela niewypłacalnego dłużnika domniemywa się, że szkoda, o której mowa w ust. 3, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności tego wierzyciela wobec dłużnika.

4. (uchylony).

5. Osoby, o których mowa w ust. 1-2a, nie ponoszą odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.

Art. 22. [Elementy konieczne wniosku]

1. Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zawierać:

1) imię i nazwisko dłużnika albo jego nazwę oraz numer PESEL albo numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku ich braku - inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację, miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres, a jeżeli dłużnikiem jest spółka osobowa, osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - imiona i nazwiska reprezentantów w tym likwidatorów, jeżeli są ustanowieni, a ponadto w przypadku spółki osobowej - imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania wspólników odpowiadających za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;

2) wskazanie miejsca, w którym znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika;

3) wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie;

4) informację, czy dłużnik jest uczestnikiem podlegającego prawu polskiemu lub prawu innego państwa członkowskiego systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2019 r. poz. 212) lub niebędącym uczestnikiem podmiotem prowadzącym system interoperacyjny w rozumieniu tej ustawy;

5) informację, czy dłużnik jest spółką publiczną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 512 i 685).

2. (uchylony).

2a. (uchylony).

3. Jeżeli wniosek zgłasza wierzyciel, przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się.

Art. 22a. [Zaliczka na wydatki w toku postępowania upadłościowego]

Wnioskodawca uiszcza zaliczkę na wydatki w toku postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości w wysokości jednokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i wraz z wnioskiem przedstawia dowód jej uiszczenia. W przypadku braku uiszczenia zaliczki przewodniczący wzywa do uiszczenia zaliczki w terminie tygodnia pod rygorem zwrotu wniosku.

Art. 23. [Elementy wniosku składanego przez dłużnika]

1. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zgłasza dłużnik, do wniosku powinien dołączyć:

1) aktualny wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników;

2) bilans sporządzony przez dłużnika dla celów postępowania, na dzień przypadający w okresie trzydziestu dni przed dniem złożenia wniosku;

3) spis wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz terminów zapłaty, a także listę zabezpieczeń dokonanych przez wierzycieli na jego majątku wraz z datami ich ustanowienia;

4) oświadczenie o spłatach wierzytelności lub innych długów dokonanych w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku;

5) spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużnika wraz z adresami, z określeniem wierzytelności, daty ich powstania i terminów zapłaty;

6) wykaz tytułów egzekucyjnych oraz tytułów wykonawczych przeciwko dłużnikowi;

7) informację o postępowaniach dotyczących ustanowienia na majątku dłużnika hipotek, zastawów, zastawów rejestrowych, zastawów skarbowych i hipotek morskich oraz innych obciążeń podlegających wpisowi w księdze wieczystej lub w rejestrach, jak również o prowadzonych innych postępowaniach sądowych, administracyjnych, sądownoadministracyjnych oraz przed sądami polubownymi dotyczących majątku dłużnika;

8) informację o miejscu zamieszkania reprezentantów spółki lub osoby prawnej i likwidatorów, jeżeli są ustanowieni;

9) 3 informację, czy w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

a) zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub

b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub

c) sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat przekroczyły równowartość w złotych 43 milionów euro.

2. (uchylony).

3. Jeżeli dłużnik nie może dołączyć do wniosku dokumentów, o których mowa w ust. 1, powinien podać przyczyny ich niedołączenia oraz je uprawdopodobnić.

Art. 24. [Elementy wniosku składanego przez wierzyciela]

Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zgłasza wierzyciel, powinien we wniosku uprawdopodobnić swoją wierzytelność.

Art. 25. [Oświadczenie dłużnika o prawdziwości danych zawartych we wniosku]

1. Wraz z wnioskiem o ogłoszenie upadłości dłużnik jest obowiązany złożyć oświadczenie na piśmie co do prawdziwości danych zawartych we wniosku.

2. Jeżeli oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest zgodne z prawdą, dłużnik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek podania nieprawdziwych danych we wniosku o ogłoszenie upadłości.

3. W razie niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, wniosek zwraca się bez wzywania dłużnika do jego uzupełnienia.

Przepisy o postępowaniu

Art. 26. [Uczestnicy postępowania o ogłoszenie upadłości]

1. Uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, oraz dłużnik.

2. O złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa sąd niezwłocznie zawiadamia odpowiednio organ założycielski albo pełnomocnika Rządu, państwową osobę prawną, organ lub inną jednostkę uprawnioną do wykonywania praw z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa, które w terminie dwóch tygodni mogą złożyć sądowi opinię w sprawie.

Art. 26¹. [Kurator dłużnika]

1. Jeżeli dłużnik nie ma zdolności procesowej i nie działa za niego przedstawiciel ustawowy, a także gdy w składzie organów dłużnika będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną

nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zachodzą braki uniemożliwiające ich działanie, sąd upadłościowy ustanawia dla niego kuratora. Kuratora ustanowionego na podstawie art. 42 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny powołuje się na kuratora, o którym mowa w niniejszym przepisie.

2. Ustanowienie kuratora nie stanowi przeszkody do usunięcia, na podstawie zasad ogólnych, braku zdolności procesowej albo braków w składzie organów uniemożliwiających ich działanie.

3. Wynagrodzenie kuratora ustanowionego na podstawie ust. 1 ustala sędzia-komisarz w wysokości stosownej do nakładu pracy kuratora, stosując odpowiednio przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, 398, 770, 914, 1293 i 1629). Wynagrodzenie kuratora obowiązującego do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług. Na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków przysługuje zażalenie. Zażalenie przysługuje również kuratorowi.

4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio w przypadku śmierci dłużnika po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli nie działa zarządca sukcesyjny, oraz w przypadku wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 27. [Posiedzenie sądu; postanowienie w sprawie o ogłoszenie upadłości]

1. Sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym.

2. Sąd może na posiedzeniu niejawnym przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości lub w części także wówczas, gdy wyznaczono rozprawę.

3. Postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości sąd wydaje w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku. Zażalenie na postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości sąd drugiej instancji rozpoznaje w terminie miesiąca od dnia przedstawienia mu akt sprawy.

4. Postanowienia oraz zarządzenia wydane w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości zamieszcza się w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2019 r. poz. 243 i 326), zwanym dalej "Rejestrem", wraz z informacją o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia. Postanowienia, zarządzenia i inne dokumenty zamieszczone w Rejestrze są dostępne dla uczestników postępowania.

Art. 28. [Zwrot wniosku bez wzywania o jego uzupełnienie lub opłacenie]

1. Wniosek o ogłoszenie upadłości nieodpowiadający wymogom określonym w ustawie lub nienależycie opłacony zwraca się bez wezwania o uzupełnienie lub opłacenie wniosku, jeżeli został on zgłoszony przez wnioskodawcę reprezentowanego przez adwokata lub radcę prawnego.
2. W terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie z przyczyn określonych w ust. 1 wniosek ponownie złożony, odpowiadający wymogom ustawowym i należycie opłacony, wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek taki nie występuje w razie kolejnego zwrotu z tej samej przyczyny.

Art. 29. [Zwrot wniosku, gdy nie można nadać sprawie dalszego biegu]

Jeżeli na skutek braku lub wskazania nieprawidłowego adresu dłużnika lub niewykonania innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu, wniosek o ogłoszenie upadłości zwraca się.

Art. 29a. [Uznanie cofnięcia wniosku za niedopuszczalne. Wykonanie zobowiązań po wniesieniu wniosku]

1. Sąd może uznać cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości za niedopuszczalne, jeżeli prowadziłyby to do pokrzywdzenia wierzycieli.
2. Wykonanie przez dłużnika zobowiązań wobec wnioskodawcy po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania.

Art. 30. [Wysłuchanie]

1. Sąd może w razie potrzeby wysłuchać dłużnika oraz wierzyciela będącego wnioskodawcą, a w sprawie upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa także odpowiednio organ założycielski albo przedstawiciela pełnomocnika Rządu, państwowej osoby prawnej, organu lub innej jednostki uprawnionej do wykonywania praw z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa.
2. Sąd wysłuchuje dłużnika z zachowaniem przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o przesłuchaniu stron, po odebraniu od niego przyrzeczenia.
3. Gdyby wysłuchanie, o którym mowa w ust. 2, było niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, sąd może zażądać od dłużnika złożenia wyjaśnień na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań. Wyjaśnienia te są dowodem w sprawie.
4. Do wysłuchania innych osób stosuje się przepis art. 217.

Art. 30a. [Ograniczenie dowodu z opinii biegłego]

W postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości nie przeprowadza się dowodu z opinii biegłego, z wyjątkiem określonym w art. 56b ust. 1.

Art. 32. [Koszty postępowania]

1. (uchylony).
2. Jeżeli wierzyciel cofnął wniosek o ogłoszenie upadłości po wykonaniu przez dłużnika zobowiązań, o których mowa w art. 11, kosztami sądowymi obciąża się dłużnika.
3. Kosztami sądowymi obciąża się dłużnika w przypadku oddalenia wniosku na podstawie art. 13.
4. W sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, dłużnik obowiązany jest również do zwrotu kosztów poniesionych przez wierzyciela.
5. Od wnioskodawcy sąd może zażądać zaliczki na wydatki w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości w kwocie przewyższającej sumę określoną w art. 22a pod rygorem odrzucenia wniosku. Na postanowienie sądu w przedmiocie zaliczki zażalenie nie przysługuje. Żądanie dodatkowej zaliczki nie wstrzymuje rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości.
6. Wydatki pokrywane są w pierwszej kolejności z zaliczki wpłaconej przez wnioskodawcę.

Art. 33. [Zażalenie; skarga kasacyjna]

1. Zażalenie przysługuje na postanowienie sądu kończące postępowanie oraz w przypadkach określonych w ustawie.
2. Od postanowienia sądu drugiej instancji skarga kasacyjna nie przysługuje.
3. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje.

Art. 34. [Wniosek wierzyciela o ogłoszenie upadłości złożony w złej wierze]

1. W przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku w złej wierze, sąd, oddalając wniosek o ogłoszenie upadłości, obciąży wierzyciela kosztami postępowania i może nakazać wierzycielowi złożenie publicznego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.
2. W przypadku oddalenia wniosku wierzyciela o ogłoszenie upadłości złożonego w złej wierze, dłużnikowi, a także osobie trzeciej przysługuje przeciwko wierzycielowi roszczenie o naprawienie szkody.

Art. 35. [Odpowiednie stosowanie przepisów k.p.c. o procesie]

W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego, z wyjątkiem przepisów o zawieszeniu i wznowieniu postępowania.

Orzeczenie o ogłoszeniu upadłości

Art. 51. [Postanowienie o ogłoszeniu upadłości]

1. Uwzględniając wniosek o ogłoszenie upadłości, sąd wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości, w którym:

- 1) wymienia imię i nazwisko dłużnika (upadłego) albo jego nazwę, miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres oraz numer PESEL albo numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku ich braku - inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację;
- 2) (uchylony);
- 3) (uchylony);
- 4) wzywa wierzycieli upadłego do zgłoszenia wierzytelności w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze;
- 5) wzywa osoby, którym przysługują prawa oraz prawa osobiste i roszczenia ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym;
- 6) wyznacza sędziego-komisarza i zastępcę sędziego-komisarza oraz syndyka;
- 7) oznacza godzinę wydania postanowienia, jeżeli upadły jest uczestnikiem podlegającego prawu polskiemu lub prawu innego państwa członkowskiego systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, lub niebędącym uczestnikiem podmiotem prowadzącym system interoperacyjny w rozumieniu tej ustawy.

2. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości jest skuteczne i wykonalne z dniem jego wydania, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2a. W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości wskazuje się podstawę jurysdykcji sądów polskich. Jeżeli zastosowanie ma rozporządzenie 2015/848, w postanowieniu określa się również, czy postępowanie ma charakter główny czy uboczny.

Art. 52. [Data upadłości]

Data wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości jest datą upadłości. W przypadku wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości po ponownym rozpoznaniu sprawy w następstwie uchylecia postanowienia przez sąd drugiej instancji za datę upadłości uważa się datę wydania pierwszego postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Art. 53. [Publikacja i doręczenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości; zawiadomienie o ogłoszeniu upadłości]

1. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości obwieszcza się.
2. Postanowienie w przedmiocie ogłoszenia upadłości doręcza się syndykowi po uprzednim powiadomieniu go o ogłoszeniu upadłości, upadłemu albo jego spadkobiercy oraz wierzycielowi, który żądał ogłoszenia upadłości. Postanowienie w przedmiocie ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa doręcza się także odpowiednio organowi założycielskiemu albo pełnomocnikowi Rządu, państwowej osobie prawnej, organowi lub innej jednostce uprawnionej do wykonywania praw z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa. Powiadomienie syndyka następuje w dniu ogłoszenia upadłości i dokonuje się go przy zastosowaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w szczególności przez telefon, faks lub pocztę elektroniczną.
3. Jeżeli upadły jest uczestnikiem podlegającego prawu polskiemu lub prawu innego państwa członkowskiego systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, lub niebędącym uczestnikiem podmiotem prowadzącym system interoperacyjny w rozumieniu tej ustawy, postanowienie o ogłoszeniu upadłości doręcza się także Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, po uprzednim powiadomieniu go o godzinie wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
4. Jeżeli upadły jest spółką publiczną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, postanowienie o ogłoszeniu upadłości doręcza się także Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego.
5. O ogłoszeniu upadłości powiadamia się właściwą izbę administracji skarbowej i właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także znane sądowi organy egzekucyjne

prowadzące postępowania egzekucyjne przeciwko upadłemu. Powiadomienie organów egzekucyjnych następuje w dniu ogłoszenia upadłości i dokonuje się go przy zastosowaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w szczególności przez telefon, faks lub pocztę elektroniczną.

6. Jeżeli upadły jest operatorem publicznej sieci telekomunikacyjnej lub dostawcą publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1954, 2245 i 2354), o ogłoszeniu upadłości powiadamia się Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Powiadomienie następuje w dniu ogłoszenia upadłości i dokonuje się go przy zastosowaniu środków bezpośredniego przekazu informacji, takich jak telefon, faks, poczta elektroniczna.

Art. 54. [Orzeczenie sądu drugiej instancji]

1. (uchylony).
2. Sąd drugiej instancji nie może orzec o ogłoszeniu upadłości.
3. W przypadku uchylecia postanowienia o ogłoszeniu upadłości i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania syndyk oraz sędzia-komisarz zachowują swoje uprawnienia, a czynności przez nich dokonane pozostają w mocy.
4. Jeżeli po uchyleniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania zostanie wydane postanowienie o zatwierdzeniu układu albo postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości umarza się.

Art. 54a. [Zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości]

1. Wierzycielowi w terminie tygodnia od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze, a wierzycielowi, którego siedziba lub miejsce zwykłego pobytu w dniu otwarcia postępowania znajdowały się za granicą, w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze przysługuje zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości wyłącznie w części dotyczącej jurysdykcji sądów polskich.
2. O wniesieniu zażalenia obwieszcza się w Rejestrze.

IV. Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby i majątku upadłego.

Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby upadłego

Art. 57. [Obowiązki upadłego przy upadłości likwidacyjnej]

1. Upadły jest obowiązany wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek, a także wydać dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Wykonanie tego obowiązku upadły potwierdza w formie oświadczenia na piśmie, które składa sędziemu-komisarzowi.
2. Upadły jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących swojego majątku.
3. Sędzia-komisarz może postanowić, aby upadły będący osobą fizyczną nie opuszczał terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez jego zezwolenia.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do członków organu zarządzającego upadłego niebędącego osobą fizyczną.
5. Na postanowienie sędziego-komisarza, o którym mowa w ust. 3 i 4, przysługuje zażalenie.

Art. 58. [Stosowanie środków przymusu wobec upadłego]

1. Jeżeli upadły ukrywa się lub ukrywa swój majątek w sprawie, w której wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację jego majątku, sędzia-komisarz może zastosować wobec upadłego środki przymusu określone w Kodeksie postępowania cywilnego dla egzekucji świadczeń niepieniężnych.
2. Sędzia-komisarz może zastosować środki przymusu wobec upadłego, który uchybia swoim obowiązkom albo po ogłoszeniu upadłości dopuszcza się czynów mających na celu ukrycie majątku, obciążenie go pozornymi zobowiązaniami lub w jakikolwiek sposób utrudnia ustalenie składu masy upadłości.
3. Sędzia-komisarz uchyli środki przymusu, gdy ustanie potrzeba ich stosowania.
4. Na postanowienie w sprawie środków przymusu przysługuje zażalenie.

Art. 60¹. [Firma upadłego przedsiębiorcy]

Po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia "w upadłości".

SKUTKI OGŁOSZENIA UPADŁOŚCI CO DO MAJĄTKU UPADŁEGO

Art. 61. [Masa upadłości]

Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego.

Art. 62. [Skład masy upadłości]

W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego, z wyjątkami określonymi w art. 63-67a.

Art. 63. [Wyłączenia z masy upadłości]

1. Nie wchodzi do masy upadłości:

- 1) mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.);
- 2) wynagrodzenie za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu;
- 3) kwota uzyskana z tytułu realizacji zastawu rejestrowego lub hipoteki, jeżeli upadły pełnił funkcję administratora zastawu lub hipoteki, w części przypadającej zgodnie z umową powołującą administratora pozostałym wierzycielom;
- 4) środki pieniężne znajdujące się na rachunku będącym przedmiotem blokady rachunku podmiotu kwalifikowanego w rozumieniu art. 119zg pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, z późn. zm.).

2. Uchwała zgromadzenia wierzycieli może wyłączyć z masy upadłości inne składniki mienia upadłego.

Art. 64. [Mienie upadłego przeznaczone na cele pracownicze i zarządzanie nim]

1. Mienie przeznaczone na pomoc dla pracowników upadłego i ich rodzin, stanowiące zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym środki pieniężne zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tworzonego na podstawie przepisów o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wraz z przypadającymi po ogłoszeniu upadłości kwotami pochodzącymi ze zwrotu udzielonych pożyczek na cele mieszkaniowe, wpłatami odsetek bankowych od środków tego funduszu oraz opłatami pobieranymi od korzystających z usług i świadczeń socjalnych

finansowanych z tego funduszu organizowanych przez upadłego, nie wchodzi w skład masy upadłości. Składniki tego mienia oznaczy sędzia-komisarz.

2. Mieniem, o którym mowa w ust. 1, zarządza upadły, chyba że został ustanowiony likwidator, kurator bądź przedstawiciel albo reprezentant upadłego ustanowiony na podstawie przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, wydając wydatkując zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym funduszu środki na cele i według zasad określonych w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

3. Niewykorzystane środki, o których mowa w ust. 1, zwiększają Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Art. 65a. [Skład masy upadłości upadłego-strony umowy o subpartycypację; uprawnienia funduszu sekurytyzacyjnego]

1. W skład masy upadłości upadłego będącego stroną umowy o subpartycypację, o której mowa w art. 183 ust. 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1355, 2215, 2243 i 2244), nie wchodzi wierzytelności będące przedmiotem tej umowy.

2. Fundusz sekurytyzacyjny wstępuje w prawa upadłego z tytułu wierzytelności podlegających wyłączeniu zgodnie z ust. 1 oraz zabezpieczeń tych wierzytelności.

3. Syndyk przekazuje funduszowi sekurytyzacyjnemu świadczenia otrzymane od dłużników z tytułu wierzytelności, o których mowa w ust. 1, oraz dłużników z tytułu zabezpieczeń tych wierzytelności.

Art. 66. [Skład masy upadłości upadłego-uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych; uprawnienia podmiotu prowadzącego system]

1. W skład masy upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, nie wchodzi mienie upadłego wymienione w art. 80, a także inne aktywa niezbędne do wykonania obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. W celu wykonania obowiązków określonych w ust. 1 podmiot prowadzący system jest upoważniony do dysponowania tym mieniem.

3. Mienie, o którym mowa w ust. 1, pozostałe po wykonaniu obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie, wchodzi do masy upadłości.

Art. 67. [Wyłączenia z masy upadłości upadłego będącego podmiotem szczególnym]

1. Z zastrzeżeniem przepisów art. 12 ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, przedmiot zabezpieczenia ustanowionego w związku z uczestnictwem w systemie płatności lub systemie rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, na rzecz podmiotu prowadzącego ten system lub na rzecz uczestnika tego systemu, nie wchodzi do masy upadłości:

- 1) uczestnika tego systemu lub uczestnika współpracującego z nim systemu interoperacyjnego, który ustanowił to zabezpieczenie,
- 2) niebędącego uczestnikiem podmiotu prowadzącego system interoperacyjny współpracujący z tym systemem,
- 3) jakiegokolwiek innego podmiotu, który ustanowił to zabezpieczenie

- w razie ogłoszenia upadłości któregokolwiek z nich.

2. Z zastrzeżeniem przepisów art. 12 ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, przedmiot zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Narodowego Banku Polskiego, banku centralnego innego państwa członkowskiego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, lub Europejskiego Banku Centralnego, przez podmiot dokonujący operacji z tymi bankami lub przez jakikolwiek inny podmiot, nie wchodzi do masy upadłości w razie ogłoszenia upadłości któregokolwiek z nich.

3. Prawa podmiotu, na rzecz którego zostało ustanowione zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1 lub 2, do zaspokojenia się z tego zabezpieczenia nie ogranicza ogłoszenie upadłości podmiotu, który ustanowił to zabezpieczenie.

4. Upadły wykonuje zobowiązania - w związku z którymi zostało ustanowione zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2 - na warunkach obowiązujących w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia upadłości. Przepisu art. 102 nie stosuje się.

Art. 67a.

1. Mienie przeznaczone na pomoc dla uczestników systemu ochrony, stanowiące zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym środki pieniężne funduszu pomocowego tworzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2018 r. poz. 613), wraz z przypadającymi po ogłoszeniu upadłości kwotami pochodzącymi ze zwrotu udzielonych pożyczek na cele pomocowe, wpłatami odsetek bankowych od środków tego funduszu oraz opłatami pobieranymi od korzystających z usług i świadczeń finansowanych z tego funduszu

organizowanych przez upadłego, nie wchodzi w skład masy upadłości. Składniki tego mienia oznaczy sędzia-komisarz. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie upadłemu, wierzycielom oraz uczestnikom systemu ochrony.

2. Mieniem, o którym mowa w ust. 1, zarządza upadły, chyba że został ustanowiony likwidator, kurator bądź przedstawiciel albo reprezentant upadłego ustanowiony na podstawie postanowień umowy systemu ochrony, wydając z gromadzone na odrębnym rachunku bankowym funduszu środki na cele i według zasad określonych w przepisach ustawy, o której mowa w ust. 1, oraz umowy systemu ochrony.

3. Dotychczasowi uczestnicy systemu ochrony mogą zdecydować o przekazaniu mienia, o którym mowa w ust. 1, do jednego z nich albo do nowej jednostki, w celu utworzenia, z wykorzystaniem tego mienia, nowego systemu ochrony lub jego wykorzystania w istniejącym systemie ochrony.

4. W przypadku nieutworzenia nowego systemu ochrony lub nieprzystąpienia do istniejącego systemu ochrony, o których mowa w ust. 3, mienie, o którym mowa w ust. 1, zostaje przekazane dotychczasowym uczestnikom systemu ochrony, stosownie do wielkości dokonanych wpłat.

Ustalanie składu masy upadłości

Art. 69. [Spis inwentarza; domniemanie przynależności do masy upadłości]

1. Ustalenie składu masy upadłości następuje przez sporządzenie spisu inwentarza oraz spisu należności. W spisie inwentarza syndyk ujmuje prawa, objęte ruchomości, nieruchomości oraz środki pieniężne zgromadzone w kasie i na rachunkach bankowych. Spis należności sporządza się na podstawie ksiąg upadłego oraz dokumentów bezspornych.

1a. Jeżeli syndyk na podstawie ksiąg upadłego oraz dokumentów bezspornych ustali, że w skład masy upadłości wchodzi ruchomości, nieruchomości oraz środki pieniężne, których syndyk nie objął, sporządza ich spis. W miarę ich obejmowania albo uzyskiwania ich równowartości syndyk składa uzupełnienie spisu inwentarza.

1b. Do składników majątkowych, których syndyk nie objął na skutek czynności bezskutecznych, przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio.

1c. Do spisu należności przepis ust. 1a zdanie drugie oraz ust. 1b stosuje się odpowiednio.

1d. Spisy, o których mowa w ust. 1-1c, składa się w postaci elektronicznej i zamieszcza w Rejestrze.

- 1e. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór spisów, o których mowa w ust. 1-1c, mając na uwadze zakres informacji, których umieszczenie w spisach jest niezbędne dla oceny składu masy upadłości, a także czytelność oraz kompletność spisów.
2. Wraz ze spisem inwentarza dokonuje się oszacowania majątku wchodzącego do masy upadłości.
3. Domniemywa się, że rzeczy znajdujące się w posiadaniu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości należą do majątku upadłego.

Wyłączenia z masy upadłości

Art. 70. [Mienie nienależące do masy upadłości]

Składniki mienia nienależące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości.

Art. 70¹. [Wyłączenie stosowania przepisów ustawy]

Przepisów o wyłączeniu z masy upadłości nie stosuje się do rzeczy, wierzytelności i innych praw majątkowych przeniesionych przez upadłego na wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzytelności. Do przedmiotów tych oraz do zabezpieczonych w ten sposób wierzytelności stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące zastawu i wierzytelności zabezpieczonych zastawem.

Art. 71. [Sprzedaż mienia wyłączonego z masy upadłości]

1. W razie zbycia przez upadłego mienia, które podlega wyłączeniu, świadczenie otrzymane za zbyte mienie wydaje się osobie, do której mienie to należało, jeżeli świadczenie jest wyodrębnione w masie upadłości.
2. W razie zbycia przez syndyka mienia, które podlegało wyłączeniu, osoba, do której prawo to należało, może żądać wydania świadczenia wzajemnego uzyskanego w zamian za to mienie.
3. Jeżeli świadczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie zostało spełnione przed zgłoszeniem żądania wydania, prawo do świadczenia przechodzi na mającego prawo do wyłączonego mienia.

Art. 72. [Wydanie mienia wyłączonego z masy upadłości]

Osoba, której przysługuje prawo do mienia podlegającego wyłączeniu, może żądać jego wydania lub świadczenia wzajemnego za jednoczesnym zwrotem wydatków na utrzymanie

tego mienia lub na uzyskanie świadczenia wzajemnego poniesionych przez upadłego lub z masy upadłości.

Art. 73. [Wyłączenie z masy upadłości – wniosek i postanowienie]

1. We wniosku o wyłączenie z masy upadłości należy zgłosić wszelkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania, chyba że powołanie ich we wniosku było niemożliwe.
2. Sędzia-komisarz rozpoznaje wniosek o wyłączenie z masy upadłości w terminie jednego miesiąca od dnia jego złożenia po wysłuchaniu syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.
3. (uchylony).
4. (uchylony).
5. (uchylony).
6. Postanowienie w przedmiocie wyłączenia z masy upadłości wymaga uzasadnienia. Na postanowienie o wyłączeniu z masy upadłości przysługuje zażalenie upadłemu i wierzycielom.

Art. 74. [Powództwo o wyłączenie z masy upadłości]

1. W razie oddalenia wniosku o wyłączenie z masy upadłości wnioskodawca może w drodze powództwa żądać wyłączenia mienia z masy upadłości.
2. Powództwo wnosi się do sądu upadłościowego w terminie miesiąca od dnia doręczenia postanowienia sędziego-komisarza o odmowie wyłączenia z masy upadłości.
3. Powództwo może być oparte wyłącznie na twierdzeniach i zarzutach zgłoszonych we wniosku o wyłączenie z masy upadłości. Inne twierdzenia i zarzuty mogą być zgłoszone tylko wtedy, gdy powód wykaże, że ich wcześniejsze zgłoszenie było niemożliwe. Niezależnie od wyniku sprawy sąd obciąży powoda kosztami procesu, jeżeli powołał nowe dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, których nie zgłosił we wniosku o wyłączenie.
4. Sąd może zabezpieczyć powództwo przez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania mienia objętego żądaniem wyłączenia z masy upadłości.

Czynności upadłego dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości

Art. 75. [Utrata prawa do zarządu masą upadłości]

1. Z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości i rozporządzania nim.

2. Sędzia-komisarz określa zakres i czas korzystania przez upadłego lub osoby mu bliskie, którzy w dacie ogłoszenia upadłości zamieszkiwali w mieszkaniu znajdującym się w lokalu lub w budynku wchodzącym do masy upadłości, z tego mieszkania.

3. (uchylony).

Art. 77. [Nieważność czynności dokonywanych przez upadłego pozbawionego prawa zarządu]

1. Czynności prawne upadłego dotyczące mienia wchodzącego do masy upadłości są nieważne.

2. Na wniosek osoby trzeciej sędzia-komisarz może nakazać zwrot na jej rzecz z masy upadłości jej świadczenia wzajemnego, które osoba ta świadczyła w związku z dokonaniem przez nią z upadłym czynności prawnej, o której mowa w ust. 1. Do zwrotu tego świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy o nienależnym świadczeniu.

3. Zwrot świadczenia, o którym mowa w ust. 2, można nakazać, jeżeli czynność prawna została podjęta po ogłoszeniu upadłości i przed obwieszczeniem w Rejestrze postanowienia o ogłoszeniu upadłości, a osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności nie mogła wiedzieć o ogłoszeniu upadłości. Na postanowienie sędziego-komisarza osobie tej przysługuje zażalenie.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 891 oraz z 2019 r. poz. 326), jeżeli zawarcie umowy lub ustanowienie zabezpieczenia finansowego nastąpiło w dniu ogłoszenia upadłości, a uprawniony z zabezpieczenia wykaże, że nie wiedział i przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o wszczęciu postępowania upadłościowego. Przepisu ust. 1 nie stosuje się również do zabezpieczeń, o których mowa w art. 67.

Art. 78. [Spełnienie świadczenia do rąk upadłego pozbawionego prawa zarządu]

Spełnienie świadczenia do rąk upadłego dokonane po obwieszczeniu o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze nie zwalnia z obowiązku spełnienia świadczenia do masy upadłości, chyba że równowartość świadczenia została przekazana przez upadłego do masy upadłości.

Art. 79. [Nieważność czynności podlegających ujawnieniu w księdze wieczystej i rejestrach]

Przepisy art. 77 i 78 stosuje się również do czynności, które podlegają ujawnieniu w księdze wieczystej i rejestrach, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 80. [Skutki w zakresie zobowiązań wynikających ze zleceń rozrachunku]

1. Ogłoszenie upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunków papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami nie wstrzymuje możliwości wykorzystania:

1) środków pieniężnych i instrumentów finansowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, 2243 i 2244), zgromadzonych i zapisanych na jego rachunku rozliczeniowym, nieobciążonych prawem rzeczowym na rzecz osób trzecich,

2) instrumentów finansowych zapisanych na rachunku rozliczeniowym upadłego, jako przedmiot zabezpieczenia kredytu uzyskanego w ramach systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, jeżeli kredyt taki może być udostępniony w ramach istniejącej umowy o kredyt

- w celu wykonania zobowiązań upadłego wynikających ze zleceń rozrachunku wprowadzonych do systemu najpóźniej w dniu roboczym systemu rozpoczynającym się w dniu, w którym została ogłoszona upadłość.

2. Za dzień roboczy systemu uznaje się określony przez zasady funkcjonowania systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, cykl wykonywania zleceń, w trakcie którego dokonywane są rozliczenia lub rozrachunki oraz występują inne operacje z tym związane; dzień ten może rozpoczynać się i kończyć w następujących po sobie dniach kalendarzowych.

Zakaz obciążania masy upadłości

Art. 81. [Zakaz obciążania składników masy upadłości]

1. Po ogłoszeniu upadłości nie można obciążyć składników masy upadłości hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości.

1a. Po ogłoszeniu upadłości nie można ustanowić na składnikach masy upadłości hipoteki przymusowej ani zastawu skarbowego, także dla zabezpieczenia wierzytelności powstałej po ogłoszeniu upadłości.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis hipoteki został złożony w sądzie co najmniej na sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 82. [Wykreślenie wpisu w księdze wieczystej lub w rejestrze]

Wpis w księdze wieczystej lub rejestrze dokonany z naruszeniem art. 81 podlega wykreśleniu z urzędu. Podstawą wykreślenia jest postanowienie sędziego-komisarza stwierdzające niedopuszczalność wpisu. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Art. 83. [Przypadki nieważności postanowień umowy]

Postanowienia umowy zastrzegające na wypadek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, są nieważne.

Art. 84. [Bezskuteczność postanowień umowy]

1. Postanowienie umowy, której stroną jest upadły, uniemożliwiające albo utrudniające osiągnięcie celu postępowania upadłościowego jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości.

2. Umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta w formie pisemnej z datą pewną.

3. Umowa ustanawiająca zabezpieczenie finansowe na podstawie ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych dla swojej skuteczności wobec masy upadłości nie wymaga zachowania formy pisemnej z datą pewną.

Art. 85. [Umowy ramowe dotyczące zawierania terminowych operacji finansowych lub sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu]

1. Jeżeli umowa ramowa, której jedną ze stron jest upadły, zastrzega, że poszczególne umowy szczegółowe, których przedmiotem są terminowe operacje finansowe, pożyczki instrumentów finansowych lub sprzedaż instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, będą

zawierane w wykonaniu umowy ramowej oraz że rozwiązanie umowy ramowej powoduje rozwiązanie wszystkich umów szczegółowych zawartych w wykonaniu tej umowy:

- 1) wierzytelności z tytułu poszczególnych umów szczegółowych zawartych w jej wykonaniu nie są obejmowane układem zawartym w postępowaniu upadłościowym;
- 2) syndykowi nie przysługuje uprawnienie do odstąpienia od umowy ramowej, o którym mowa w art. 98.

2. Przez terminowe operacje finansowe, o których mowa w ust. 1, rozumie się operacje, w których ustalono cenę, kurs, stopę procentową lub indeks - a w szczególności nabywanie walut, papierów wartościowych, złota lub innych metali szlachetnych, towarów lub praw, w tym umowy obliczone tylko na różnicę cen, opcje i prawa pochodne - zawarte na umówioną datę lub umówiony termin, w obrocie rynkowym.

2a. Przez instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 1, rozumie się instrumenty finansowe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

3. Każda ze stron może wypowiedzieć umowę, o której mowa w ust. 1, z zachowaniem ustalonego w tej umowie sposobu rozliczenia stron na wypadek rozwiązania umowy.

4. Dopuszczalne jest potrącenie wierzytelności wynikającej z rozliczenia stron.

5. Do poszczególnych umów szczegółowych mających za przedmiot terminowe operacje finansowe, pożyczki instrumentów finansowych lub sprzedaż instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu - nawet jeżeli nie zostały one zawarte w wykonaniu umowy ramowej, o której mowa w ust. 1 - nie stosuje się przepisów art. 98 i art. 99.

Art. 85a. [Ogłoszenie upadłości dłużnika a klauzula kompensacyjna]

Ogłoszenie upadłości dłużnika nie narusza uprawnień wynikających z zamieszczonej w umowie klauzuli kompensacyjnej, o której mowa w ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych, jeżeli umowa została zawarta:

- 1) przed dniem ogłoszenia upadłości;
- 2) w dniu ogłoszenia upadłości, ale przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
- 3) w dniu ogłoszenia upadłości, ale po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości, jeżeli przyjmujący zabezpieczenie może potwierdzić, że nie wiedział i nie mógł wiedzieć o ogłoszeniu upadłości.

Art. 86. [Upadłość spółdzielni mieszkaniowej]

1. Po ogłoszeniu upadłości spółdzielni mieszkaniowej czynności określone w art. 41-43 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 845 i 1230) wykonuje syndyk.
2. Na syndyku ciąży obowiązek zawarcia umowy, o której mowa w art. 12, art. 17¹⁴, art. 17¹⁵, art. 39 i art. 48 ustawy wskazanej w ust. 1, jeżeli żądanie zostało złożone spółdzielni przed ogłoszeniem upadłości albo po ogłoszeniu upadłości na podstawie art. 54¹ ust. 2 tej ustawy.

Art. 91. [Wymagalność zobowiązań pieniężnych upadłego]

1. Zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości.
2. Zobowiązania majątkowe niepieniężne zmieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na zobowiązania pieniężne i z tym dniem stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił.

Art. 92. [Odsetki od zobowiązań upadłego]

1. Z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy odsetek od wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, wpisem w rejestrze, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym albo hipoteką morską. Odsetki te mogą być zaspokojone tylko z przedmiotu zabezpieczenia.

Art. 93. [Przesłanki potrącenia wierzytelności]

1. Potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił.
2. Do potrącenia przedstawia się całkowitą sumę wierzytelności upadłego, a wierzytelność wierzyciela tylko w wysokości wierzytelności głównej wraz z odsetkami naliczonymi do dnia ogłoszenia upadłości.
3. Jeżeli termin płatności nieoprocentowanego długu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości nie nastąpił, do potrącenia przyjmuje się sumę należności zmniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć procent, za czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia płatności i nie więcej niż za okres dwóch lat.

Art. 94. [Ograniczenie możliwości potrącenia wierzytelności]

1. Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli dłużnik upadłego nabył wierzytelność w drodze przelewu lub indosu po ogłoszeniu upadłości albo nabył ją w ciągu ostatniego roku przed dniem ogłoszenia upadłości, wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

2. Potrącenie jest dopuszczalne, jeżeli nabywca stał się wierzycielem upadłego wskutek spłacenia jego długu, za który odpowiadał osobiście albo określonymi przedmiotami majątkowymi, i jeżeli nabywca w czasie, gdy przyjął odpowiedzialność za dług upadłego, nie wiedział o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości. Potrącenie jest zawsze dopuszczalne, jeżeli przyjęcie odpowiedzialności nastąpiło na rok przed dniem ogłoszenia upadłości.

Art. 95. [Wyłączenie możliwości potrącenia wierzytelności]

Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel stał się dłużnikiem upadłego po dniu ogłoszenia upadłości.

Art. 96. [Oświadczenie o potrąceniu]

Wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Art. 97. [Dochodzenie roszczeń z umów zawartych w drodze przyjęcia oferty upadłego]

Roszczenie wynikające z umowy zawartej w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez upadłego może być przez wierzyciela dochodzone w postępowaniu upadłościowym tylko wtedy, gdy oświadczenie o przyjęciu oferty zostało złożone upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości.

Art. 98. [Wykonywanie umów wzajemnych]

1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości zobowiązania z umowy wzajemnej nie zostały wykonane w całości lub części, syndyk może, za zgodą sędziego-komisarza, wykonać zobowiązanie upadłego i zażądać od drugiej strony spełnienia świadczenia wzajemnego lub od umowy odstąpić ze skutkiem na dzień ogłoszenia upadłości.

1a. Wydając zgodę, o której mowa w ust. 1, sędzia-komisarz kieruje się celem postępowania upadłościowego, biorąc także pod uwagę ważny interes drugiej strony umowy.

1b. Na postanowienie sędziego-komisarza zażalenie przysługuje upadłemu oraz drugiej stronie umowy.

1c. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości upadły był stroną umowy innej niż umowa wzajemna, syndyk może od umowy odstąpić, chyba że ustawa przewiduje inny skutek. Przepisy ust. 1-1b stosuje się odpowiednio.

2. Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej z datą pewną, syndyk w terminie trzech miesięcy oświadczy na piśmie, czy od umowy odstępuje, czy też żąda jej wykonania. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od umowy.

3. Druga strona, która ma obowiązek spełnić świadczenie wcześniej, może wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego. Prawo to drugiej stronie nie przysługuje, jeżeli w czasie zawarcia umowy wiedziała lub wiedzieć powinna o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości.

Art. 99. [Oświadczenie syndyka o odstąpieniu od umowy]

Jeżeli syndyk odstępuje od umowy, druga strona nie ma prawa do zwrotu spełnionego świadczenia, chociażby świadczenie to znajdowało się w masie upadłości. Strona może dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat, zgłaszając te wierzytelności sędziemu-komisarzowi.

Art. 100. [Prawo żądania zwrotu rzeczy ruchomej]

1. Sprzedawca może żądać zwrotu rzeczy ruchomej - także papierów wartościowych - wysłanej upadłemu bez otrzymania ceny, jeżeli rzecz ta nie została objęta przed ogłoszeniem upadłości przez upadłego lub przez osobę upoważnioną przez niego do rozporządzania rzeczą. Prawo żądania zwrotu służy także komisantowi, który wysłał rzecz upadłemu.

2. Sprzedawca lub komisant, któremu rzecz została zwrócona, zwraca koszty, które zostały poniesione lub mają być poniesione, oraz otrzymane zaliczki.

3. Syndyk może jednak rzecz zatrzymać, jeżeli zapłaci lub zabezpieczy należną od upadłego cenę i koszty. Prawo to przysługuje syndykowi w terminie miesiąca od dnia żądania zwrotu.

Art. 101. [Zastrzeżenie prawa własności]

1. Zastrzeżone w umowie sprzedaży na rzecz sprzedawcy prawo własności nie wygasa z powodu ogłoszenia upadłości nabywcy, jeżeli jest skuteczne wobec jego wierzycieli według przepisów Kodeksu cywilnego.

2. (uchylony).

Art. 102. [Wygaśnięcie umowy zlecenia, komisu lub umowy o zarządzanie papierami wartościowymi; prawo odstąpienia]

1. Zawarte przez upadłego umowy zlecenia lub komisu, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, a także umowy o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego wygasają z

dniem ogłoszenia upadłości. Wierzytelność z tytułu poniesionej wskutek tego straty może być dochodzona w postępowaniu upadłościowym.

2. Od zawartych przez upadłego umów zlecenia lub komis, w których upadły był przyjmującym zlecenie lub komisantem, można odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości bez odszkodowania.

Art. 103. [Wygaśnięcie umowy agencyjnej]

1. Umowa agencyjna wygasa z dniem ogłoszenia upadłości jednej ze stron.

2. W razie upadłości dającego zlecenie agent ma prawo dochodzić w postępowaniu upadłościowym swojej wierzytelności powstałej z tytułu straty poniesionej wskutek wygaśnięcia umowy.

Art. 104. [Rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy użyczenia]

1. W razie ogłoszenia upadłości użyczającego lub biorącego do używania, umowa użyczenia, jeżeli rzecz już została wydana, ulega rozwiązaniu na żądanie jednej ze stron.

2. Jeżeli rzecz nie była jeszcze wydana, umowa wygasa.

Art. 105. [Wygaśnięcie umowy pożyczki]

W razie upadłości jednej ze stron umowy pożyczki, umowa pożyczki wygasa, gdy przedmiot pożyczki nie został jeszcze wydany.

Art. 106. [Czynsz najmu rzeczy ruchomej]

Pobranie z góry przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości czynszu najmu rzeczy ruchomej za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia upadłości, nie zwalnia najemcy od obowiązku zapłaty czynszu do masy upadłości.

Art. 107. [Obowiązywanie umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości]

1. Umowa najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego wiąże strony, jeżeli przedmiot umowy przed ogłoszeniem upadłości został wydany najemcy lub dzierżawcy.

2. Pobranie z góry przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości czynszu najmu za czas dłuższy niż trzy miesiące, a czynszu dzierżawy za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc w obu przypadkach od dnia ogłoszenia upadłości, jak również rozporządzenie tym czynszem, nie zwalnia najemcy lub dzierżawcy od obowiązku zapłaty czynszu do masy upadłości.

Art. 108. [Sprzedaż nieruchomości przez syndyka]

Sprzedaż przez syndyka w toku postępowania upadłościowego nieruchomości upadłego wywołuje takie same skutki w stosunku do umowy najmu lub dzierżawy, jak sprzedaż w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 109. [Wypowiedzenie umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości]

1. Na podstawie postanowienia sędziego-komisarza syndyk wypowiada umowę najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, także wtedy, gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne. Sędziakomisarz może wydać postanowienie, jeżeli trwanie umowy utrudnia likwidację masy upadłości albo gdy czynsz najmu lub dzierżawy odbiega od przeciętnych czynszów za najem lub dzierżawę nieruchomości tego samego rodzaju. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.
2. Druga strona rozwiązanej umowy może dochodzić w postępowaniu upadłościowym odszkodowania z powodu rozwiązania umowy najmu lub dzierżawy przed terminem przewidzianym w umowie, zgłaszając te wierzytelności sędziemu-komisarzowi.
3. Do najmu lub dzierżawy przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 110. [Odstąpienie od umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości]

1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości przedmiot najmu lub dzierżawy nie był jeszcze wydany upadłemu, każda ze stron może odstąpić od umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości zawartej przez upadłego jako najemcę lub dzierżawcę. Oświadczenie o odstąpieniu powinno być złożone w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości.
2. Odstąpienie od umowy nie pociąga za sobą obowiązku odszkodowania.
3. Jeżeli przedmiot najmu lub dzierżawy w dniu ogłoszenia upadłości był już wydany upadłemu, syndyk może wypowiedzieć umowę najmu lub dzierżawy, także wtedy, gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne. Jeżeli umowa dotyczy nieruchomości, w której prowadzone było przedsiębiorstwo upadłego, wypowiedzenie następuje z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia, a w innych przypadkach - z zachowaniem terminu ustawowego, chyba że terminy wypowiedzenia przewidziane w umowie są krótsze.
4. Rozwiązanie umowy nie może nastąpić przed upływem terminu, za który czynsz zapłacono z góry. Na podstawie postanowienia sędziego-komisarza syndyk wypowiada umowę najmu lub

dzierżawy przed terminem, jeżeli dalsze trwanie umowy utrudniałoby prowadzenie postępowania upadłościowego, w szczególności gdy prowadzi do zwiększenia kosztów upadłości. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

5. Wynajmujący lub wdzierżawiający może dochodzić w postępowaniu upadłościowym odszkodowania z powodu rozwiązania najmu lub dzierżawy przed terminem przewidzianym w umowie, jednak za czas nie dłuższy niż dwa lata, pomniejszonego o rozliczenie nakładów upadłego podnoszących wartość przedmiotu najmu lub dzierżawy.

6. Do najmu lub dzierżawy przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio.

Art. 110a. [Odstąpienie od umowy o zakazie konkurencji]

1. Syndyk może odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości od umowy o zakazie konkurencji, o której mowa w art. 101² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.), bez prawa do odszkodowania.

2. W przypadku sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego w całości odpowiedzialność za zobowiązania upadłego z umowy o zakazie konkurencji, o której mowa w art. 101² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa, chyba że syndyk wcześniej odstąpił od umowy.

Art. 111. [Wygaśnięcie umowy kredytu]

1. Z dniem ogłoszenia upadłości umowa kredytu wygasa, jeżeli przed tym terminem kredytodawca nie przekazał środków pieniężnych do dyspozycji upadłego. Kredytodawca może dochodzić naprawienia szkody w postępowaniu upadłościowym, zgłaszając te wierzytelności sędziemu-komisarzowi.

2. W razie oddania do dyspozycji upadłego przed dniem ogłoszenia upadłości części środków pieniężnych, upadły traci prawo do żądania wypłaty części nieprzekazanej.

Art. 112. [Obowiązywanie umowy rachunku bankowego i rachunku papierów wartościowych]

Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na umowy rachunku bankowego, umowy rachunku papierów wartościowych, umowy rachunku derywatów lub konta rozliczeniowego, lub umowy o prowadzenie rachunku zbiorczego upadłego.

Art. 113. [Wygaśnięcie umowy o udostępnienie skrytek sejfowych oraz umowy przechowania]

1. Z dniem ogłoszenia upadłości wygasają umowy o udostępnienie skrytek sejfowych oraz umowy przechowania zawarte przez upadłego z bankiem. Wydanie złożonych w skrytkach przedmiotów lub papierów wartościowych następuje w terminie uzgodnionym z syndykiem, jednak nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości.

2. Za okres korzystania ze skrytek i innych form przechowania po ogłoszeniu upadłości bank pobiera opłaty według stawek obowiązujących strony w ostatnim miesiącu przed dniem ogłoszenia upadłości.

3. Roszczenia banku, o których mowa w ust. 2, mogą być dochodzone w postępowaniu upadłościowym, według zasad określonych dla dochodzenia zwrotu kosztów postępowania.

Art. 114. [Wypowiedzenie umowy leasingu]

1. W przypadku ogłoszenia upadłości korzystającego z rzeczy na podstawie umowy leasingu syndyk może, za zgodą sędziego-komisarza, odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości od umowy leasingu. Przepisy art. 98 ust. 2 i art. 99 stosuje się odpowiednio.

2. W razie ogłoszenia upadłości finansującego leasing przepisów ustawy o odstąpieniu od umowy przez syndyka nie stosuje się.

Art. 115. [Obowiązywanie umowy obowiązkowego ubezpieczenia majątkowego]

1. Ogłoszenie upadłości ubezpieczonego nie ma wpływu na umowy obowiązkowego ubezpieczenia majątkowego.

2. Do umów ubezpieczeń majątkowych zawartych przez upadłego przed dniem ogłoszenia upadłości stosuje się odpowiednio przepisy art. 98 i 99.

Art. 116. [Przesłanki uwzględnienia roszczenia z umowy majątkowej małżeńskiej]

Roszczenia małżonka upadłego wynikające z umowy majątkowej małżeńskiej mogą być uwzględnione tylko wówczas, gdy była ona zawarta co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Skutki ogłoszenia upadłości co do spadków nabytych przez upadłego

Art. 119. [Powołanie upadłego do spadku]

1. Jeżeli do spadku otwartego po dniu ogłoszenia upadłości powołany zostaje upadły, spadek wchodzi do masy upadłości. Syndyk nie składa oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.
2. Jeżeli otwarcie spadku nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a do chwili jej ogłoszenia nie upłynął jeszcze termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku i powołany spadkobierca oświadczenia takiego nie złożył, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie ustanowienia zapisów na rzecz upadłego.

Art. 120. [Nieważność umowy sprzedaży spadku lub udziału spadkowego oraz rozporządzenia udziałem w przedmiocie należącym do spadku]

Umowa zbycia całości lub części spadku albo całości lub części udziału spadkowego zawarta przez upadłego po ogłoszeniu upadłości jest nieważna. Nieważna jest też dokonana przez niego czynność rozporządzająca udziałem w przedmiocie należącym do spadku, jak i jego zgoda na rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku przez innego spadkobiercę.

Art. 121. [Wyłączenie spadku z masy upadłości]

1. Jeżeli w skład spadku wchodzi wierzytelności i prawa wątpliwe co do istnienia lub możliwości ich wykonania, można wyłączyć spadek z masy upadłości.
2. Spadek podlega wyłączeniu, jeżeli składniki majątkowe wchodzące w skład spadku są trudno zbywalne albo z innych przyczyn wejście spadku do masy upadłości nie byłoby korzystne dla postępowania upadłościowego.
3. Postanowienie o wyłączeniu spadku z masy upadłości wydaje z urzędu sędzia-komisarz. Na postanowienie przysługuje zażalenie upadłemu i wierzycielom.

Art. 122. [Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku]

Jeżeli spadek zostanie wyłączony z masy upadłości, oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składa spadkobierca. Termin do złożenia oświadczenia zaczyna biec od chwili uprawomocnienia się postanowienia o wyłączeniu.

Art. 123. [Bezskuteczność oświadczenia upadłego o odrzuceniu spadku]

Oświadczenie upadłego o odrzuceniu spadku lub zapisu windykacyjnego jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, jeżeli zostało złożone po ogłoszeniu upadłości.

Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego

Art. 124. [Powstanie rozdzielności majątkowej; wejście majątku wspólnego do masy upadłości]

1. Z dniem ogłoszenia upadłości jednego z małżonków powstaje między małżonkami rozdzielność majątkowa, o której mowa w art. 53 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682, z 2018 r. poz. 950 oraz z 2019 r. poz. 303). Jeżeli małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej, majątek wspólny małżonków wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny.

2. (uchylony).

3. Małżonek upadłego może dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu udziału w majątku wspólnym, zgłaszając tę wierzytelność sędziemu-komisarzowi.

4. Domniemywa się, że majątek wspólny powstały w okresie prowadzenia przedsiębiorstwa przez upadłego został nabyty ze środków pochodzących z dochodów tego przedsiębiorstwa.

5. Do masy upadłości nie wchodzi przedmioty służące wyłącznie małżonkowi upadłego do prowadzenia działalności gospodarczej lub zawodowej, choćby były objęte majątkową wspólnością małżeńską, z wyjątkiem przedmiotów majątkowych nabytych do majątku wspólnego w ciągu dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 125. [Bezskuteczność ustanowienia rozdzielności majątkowej]

1. Ustanowienie rozdzielności majątkowej na podstawie orzeczenia sądu w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, chyba że pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej został złożony co najmniej na dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

2. Po ogłoszeniu upadłości nie można ustanowić rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą niż data ogłoszenia upadłości.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy rozdzielność majątkowa powstała z mocy prawa w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w wyniku rozwodu, separacji albo ubezwłasnowolnienia jednego z małżonków, chyba że pozew lub wniosek w sprawie został złożony co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 126. [Warunki skuteczności umowy o ustanowieniu rozdzielności majątkowej]

1. Ustanowienie rozdzielności majątkowej umową majątkową jest skuteczne w stosunku do masy upadłości tylko wtedy, gdy umowa zawarta została co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy umową majątkową ograniczono wspólność majątkową.

Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego

Art. 127. [Bezskuteczność czynności prawnych upadłego]

1. Bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.
3. Bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego dokonane przez upadłego w ciągu sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.
4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się do zabezpieczeń ustanowionych przed dniem ogłoszenia upadłości w związku z terminowymi operacjami finansowymi, pożyczkami instrumentów finansowych lub sprzedażą instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, o których mowa w art. 85 ust. 1.

Art. 128. [Bezskuteczność czynności prawnych odpłatnych dokonanych z osobami bliskimi]

1. Sędzia-komisarz z urzędu albo na wniosek syndyka uzna za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości odpłatną czynność prawną dokonaną przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, z osobą pozostającą z upadłym w faktycznym związku, prowadzącą z nim wspólnie gospodarstwo domowe albo z przysposobionym lub przysposabiającym, chyba że druga strona

czynności wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

1a. Do czynności upadłego, dokonanych ze spółką, w której upadły jest członkiem zarządu, jedynym wspólnikiem lub akcjonariuszem, oraz ze spółkami, w których osoby wymienione w ust. 1 są członkami zarządu lub jedynymi wspólnikami lub akcjonariuszami, przepis ust. 1 stosuje się.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką lub osobą prawną, dokonanej z jej wspólnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązanymi, ich wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób.

3. Do czynności upadłego będącego spółką, których dokonał z inną spółką, jeżeli jedna z nich była spółką dominującą, a także jeżeli ta sama spółka jest spółką dominującą w stosunku do upadłego i drugiej strony czynności, przepis ust. 1 stosuje się.

Art. 128a. [Bezskuteczność przelewu wierzytelności przyszłej]

1. Bezskuteczny w stosunku do masy upadłości jest przelew wierzytelności przyszłej, jeżeli wierzytelność ta powstanie po ogłoszeniu upadłości.

2. W przypadku gdy umowa przelewu wierzytelności została zawarta nie później niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w formie pisemnej z datą pewną, przepisu ust. 1 nie stosuje się.

Art. 129. [Bezskuteczność postanowienia o wysokości wynagrodzenia reprezentanta upadłego]

1. Jeżeli wynagrodzenie za pracę reprezentanta upadłego lub pracownika upadłego wykonującego zadania w zakresie zarządu przedsiębiorstwem lub wynagrodzenie osoby świadczącej usługi związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego określone w umowie o pracę, umowie o świadczenie usług lub uchwale organu upadłego zawartej lub podjętej przed dniem ogłoszenia upadłości jest rażąco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia za tego rodzaju pracę lub usługi i nie jest uzasadnione nakładem pracy, sędzia-komisarz z urzędu albo na wniosek syndyka uznaje, że określona część wynagrodzenia przypadająca za okres przed dniem ogłoszenia upadłości, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jest bezskuteczna w stosunku do masy upadłości, chociażby wynagrodzenie zostało już wypłacone. Sędzia-komisarz może uznać za bezskuteczne w całości lub części w stosunku do masy upadłości wynagrodzenie reprezentanta upadłego, pracownika upadłego wykonującego zadania w zakresie zarządu przedsiębiorstwem

lub osoby świadczącej usługi związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego przypadające za czas po dniu ogłoszenia upadłości, jeżeli ze względu na objęcie zarządu przez syndyka nie jest ono uzasadnione nakładem pracy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sędzia-komisarz określa podlegające zaspokojeniu z masy upadłości wynagrodzenie w wysokości odpowiedniej do pracy wykonanej przez reprezentanta upadłego, pracownika upadłego wykonującego zadania w zakresie zarządu przedsiębiorstwem lub osobę wykonującą czynności związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego. Sędzia-komisarz wydaje postanowienie po wysłuchaniu syndyka oraz reprezentanta, pracownika upadłego lub osoby wykonującej czynności związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego.

3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do świadczeń przysługujących w związku z rozwiązaniem stosunku pracy albo umowy o usługi związane z zarządem przedsiębiorstwem, z tym że ograniczenie wysokości tych świadczeń następuje do wysokości określonych według zasad powszechnie obowiązujących.

4. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 130. [Bezskuteczność obciążeń majątku upadłego]

1. Sędzia-komisarz na wniosek syndyka uzna za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości obciążenie majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli upadły nie był dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela, a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z jego ustanowieniem upadły nie otrzymał żadnego świadczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli obciążenie rzeczowe ustanowione zostało w zamian za świadczenie, które jest niewspółmiernie niskie do wartości udzielanego zabezpieczenia.

3. Bez względu na wysokość świadczenia otrzymanego przez upadłego sędzia-komisarz uzna za bezskuteczne obciążenia, o których mowa w ust. 1 i 2, jeżeli obciążenia te zabezpieczają długi osób, o których mowa w art. 128, chyba że druga strona wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli.

4. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 130a. [Bezskuteczność kar umownych]

Sędzia-komisarz na wniosek syndyka uzna za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości w całości lub części kary umowne zastrzeżone na wypadek niewykonania lub nienależytego

wykonania zobowiązania, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane przez upadłego lub jeżeli kara umowna jest rażąco wygórowana. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 131. [Odpowiednie stosowanie przepisów k.c. o ochronie wierzycieli]

W sprawach nieuregulowanych przepisami art. 127-130a do zaskarżenia czynności prawnych upadłego, dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, przepisy art. 132-134 oraz przepisy Kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika stosuje się odpowiednio.

Art. 131a. [Dzień złożenia wniosku restrukturyzacyjnego jako dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości]

Jeżeli upadłość ogłoszono w wyniku rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, przez dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, o którym mowa w art. 127-130, rozumie się dzień złożenia wniosku restrukturyzacyjnego.

Art. 132. [Powództwo o uznanie czynności za bezskuteczną]

1. Powództwo może wytoczyć syndyk.
2. Syndyk nie ponosi opłat sądowych.
3. Nie można żądać uznania czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, chyba że na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego uprawnienie to wygasło wcześniej. Termin ten nie ma zastosowania, gdy żądanie uznania czynności za bezskuteczną zgłoszone zostało w drodze zarzutu.

Art. 133. [Postępowanie w sprawie zaskarżenia przez wierzyciela czynności upadłego]

1. Syndyk może wstąpić w miejsce powoda w sprawie wszczętej przez wierzyciela, który zaskarżył czynności upadłego. W tym przypadku, jeżeli pozwanym był także upadły, postępowanie w stosunku do niego umarza się po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
2. Z odzyskanej części majątku syndyk zwraca wierzycielowi poniesione przez niego koszty procesu.

3. W razie umorzenia postępowania upadłościowego lub uchylenia postępowania upadłościowego przed zakończeniem sprawy, o której mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o toczącym się procesie wierzyciela, który może w ciągu dwóch tygodni przystąpić do sprawy w charakterze powoda. Wierzyciel, który zgłosił swoje przystąpienie do sprawy, nie może żądać powtórzenia dotychczasowego postępowania.
4. Wierzyciel, który otrzymał przed ogłoszeniem upadłości jakiegokolwiek świadczenie na mocy wyroku uznającego czynność upadłego za bezskuteczną, nie ma obowiązku wydania otrzymanego świadczenia masie upadłości.

Art. 134. [Rozliczenia stron czynności prawnej uznanej za bezskuteczną]

1. Jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to, co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a jeżeli przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości wpłaca się równowartość w pieniądzu. Za zgodą sędziego-komisarza druga strona czynności może zwolnić się z obowiązku przekazania do masy upadłości tego, co wskutek tej czynności z majątku upadłego ubyło, przez zapłatę różnicy między wartością rynkową świadczenia dłużnika z dnia zawarcia umowy, a wartością świadczenia otrzymanego przez dłużnika. Na postanowienie, o którym mowa w zdaniu poprzednim, przysługuje zażalenie.

1a. Jeżeli osoba obowiązana do przekazania składników majątkowych do masy upadłości nie wykona swojego obowiązku na wezwanie syndyka, sędzia-komisarz wskazuje taką osobę lub takie osoby i określa zakres obowiązku każdej z nich. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie. Prawomocne postanowienie ma moc tytułu wykonawczego.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, świadczenie wzajemne osoby trzeciej zwraca się tej osobie, jeżeli znajduje się w masie upadłości oddzielnie od innego majątku lub o ile masa upadłości jest nim wzbogacona. Jeżeli świadczenie nie podlega zwrotowi, osoba trzecia może dochodzić wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Art. 135. [Wylączenie możliwości zaskarżania czynności prawnych]

1. Przepisów umożliwiających zaskarżanie czynności prawnych lub określających bezskuteczność czynności prawnych dokonanych przez upadłego nie stosuje się do kompensowania dokonanego zgodnie z art. 136 lub art. 137 i jego wyników.

2. Przepisów umożliwiających zaskarżanie czynności prawnych lub określających bezskuteczność czynności prawnych dokonanych przez upadłego nie stosuje się także do

umowy o ustanowienie zabezpieczenia finansowego, o której mowa w ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych, ani do wykonania zobowiązań wynikających z takiej umowy.

Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenia rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych

Art. 136. [Niepodważalność skutków prawnych zlecenia rozrachunku wprowadzonego do systemu przed ogłoszeniem upadłości]

W razie ogłoszenia upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4, skutki prawne zlecenia rozrachunku wynikające z jego wprowadzenia do systemu oraz wyniki kompensowania są niepodważalne i wiążące dla osób trzecich, jeżeli zlecenie to zostało wprowadzone do systemu przed ogłoszeniem upadłości.

Art. 137. [Niepodważalność skutków prawnych zlecenia rozrachunku wprowadzonego do systemu w dniu ogłoszenia upadłości]

Jeżeli zlecenie rozrachunku, o którym mowa w art. 136, zostało wprowadzone do systemu po ogłoszeniu upadłości i jest wykonane w dniu roboczym systemu w rozumieniu art. 80 ust. 2, rozpoczynającym się w dniu, w którym została ogłoszona upadłość, skutki prawne wynikające z jego wprowadzenia do systemu są niepodważalne i wiążące dla osób trzecich jedynie wtedy, gdy podmiot prowadzący system wykaże, że w momencie, w którym zgodnie z zasadami funkcjonowania tego systemu zlecenie to stało się nieodwołalne, nie wiedział ani nie mógł wiedzieć o ogłoszeniu upadłości.

Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe i administracyjne

Art. 144. [Prowadzenie postępowań sądowych i administracyjnych przez syndyka]

1. Po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu.
2. Postępowania, o których mowa w ust. 1, syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do postępowań w sprawach o należne od upadłego alimenty oraz renty z tytułu odpowiedzialności za uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia albo utratę żywiciela oraz z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę.

Art. 145. [Podjęcie postępowania sądowego lub administracyjnego]

1. Postępowanie sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

2. (uchylony).

Art. 146. [Zawieszenie postępowania egzekucyjnego]

1. Postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie stoi na przeszkodzie przysądzeniu własności nieruchomości, jeżeli przybicia prawomocnie udzielono przed ogłoszeniem upadłości, a nabywca egzekucyjny wpłaci w terminie cenę nabycia.

2. Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy upadłości po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

2a. Sumy uzyskane ze sprzedaży w postępowaniu egzekucyjnym składników majątkowych obciążonych rzeczowo traktuje się w postępowaniu upadłościowym jak sumy uzyskane z likwidacji obciążonych rzeczowo składników masy upadłości.

3. Po dniu ogłoszenia upadłości niedopuszczalne jest skierowanie egzekucji do majątku wchodzącego w skład masy upadłości oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu lub zarządzenia zabezpieczenia na majątku upadłego, z wyjątkiem zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych oraz roszczeń o rentę z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz o zamianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę.

4. (uchylony).

Art. 147. [Utrata mocy zapisu na sąd polubowny]

Do postępowań przed sądami polubownymi przepisy art. 174 § 1 pkt 4 i 5 oraz art. 180 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego, a także art. 144 i art. 145 stosuje się odpowiednio.

Art. 147a. [Odstąpienie od zapisu na sąd polubowny]

1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości postępowanie przed sądem polubownym nie zostało wszczęte, za zgodą sędziego-komisarza syndyk może odstąpić od zapisu na sąd polubowny, jeżeli dochodzenie roszczenia przed sądem polubownym utrudnia likwidację masy upadłości, w szczególności gdy stan masy uniemożliwia pokrycie kosztów wszczęcia i prowadzenia postępowania przed sądem polubownym.
2. Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej syndyk w terminie trzydziestu dni oświadczy na piśmie, czy odstępuje od zapisu na sąd polubowny. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od zapisu na sąd polubowny.
3. Druga strona może odstąpić od zapisu na sąd polubowny, gdy syndyk mimo tego, że nie odstąpił od zapisu na sąd polubowny, odmówi udziału w kosztach postępowania przed sądem polubownym.
4. Na skutek odstąpienia zapisu na sąd polubowny traci moc.